BU ÇOCUK KİMİN ?

KEMALETTİN TUĞCU

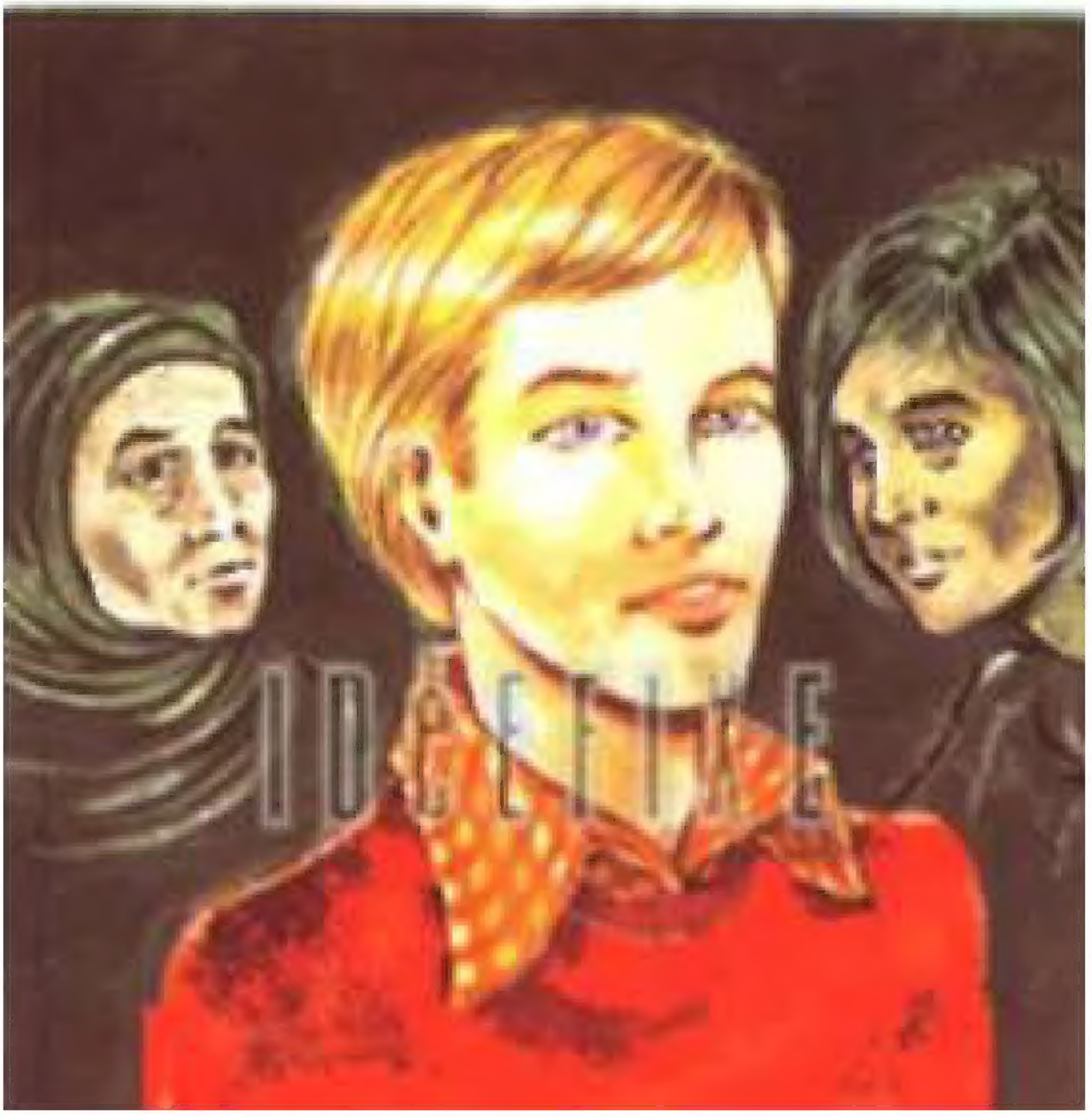

Kemalettin Tuğcu

(1902-1996)

Usta ve kıvrak kalemiyle Türk çocuklarına ömrünü ve gönlünü veren Kemalettin Tuğcu, 1902 yılında İstanbul'da doğdu.

Çengelköyü'nde, büyük bir bahçe içindeki köşklerinde, çocukluk çağlarından başlayıp şiir, roman yazdı. Hiçbir okula gitmedi, hiçbir öğretmenden ders almadı. Kendi kendisini yetiştirmiş ve tercümeler yapacak kadar Fransızca öğrenmiştir.

Yazı hayatına sadece kendisi için başlamış, yazarak yaşamış ve eğlenmiştir. Bu yazı yazma bir avuntu ve bir tutkudur. Kendisi bunu şöyle anlatır:

"Ben yazdığım kadar yaşarım. Bana tesir eden bir küçük olayla içimden geldiği gibi yazmaya başlarım. Heyecanım süresince yazarım. Edebî, ilmî, politik bir iddiam yoktur."

Tuğcu, ilk yazılarını Yavrutürk Çocuk Dergisi'nde neşre başlamıştır. 1936 yılından sonra hemen hemen İstanbul'da çıkan bütün çocuk dergilerinde şiir, hikâye ve çocuk romanları yazmış, bu arada bazı romanları filme alınmıştır.

Romanlarında duygu ve sevgi ağırlıklı temalar işleyen Kemalettin Tuğcu'nun, tercüme romanları, on iki adet aile romanı, üç yüz kadar çocuk romanı ve gazete ve dergilerde çıkmış iki yüzden fazla seçme hikâyeleri vardır.

19 Ekim 1996 tarihinde bir cumartesi günü vefat eden Kemalettin Tuğcu'ya Allah'tan rahmet dileriz.

DAMLA YAYINEVİ

KEMALETTİN
TUĞCU

BU ÇOCUK KİMİN?

DAMLA
YAYINEVİ

KEMALETTİN TUĞCU

16

Damla Yayınevi Nu.: 40

Kemalettin Tuğcu Klâsikleri Nu.: 16

©
Copyright
Yayın Hakkı
Damla Yayınevi

Kapak-İç Resim
İlhan Bilge

Dizgi-Mizanpaj
Damla Yayınevi

Baskı-Cilt
İstanbul Ciltevi - 2005/1

ISBN 975-381-014-8

DAMLA YAYINEVİ®
Prof. K. İsmail Gürkan Cad. No: 6 Cağaloğlu-İST.
Tel: 0.212. 514 28 28 (pbx) - 0.212. 511 09 55
Fax: 0.212. 528 24 01
İnternet: www.damlayayinevi.com.tr
E-mail: damla@damlayayinevi.com.tr

BU ÇOCUK KİMİN?.

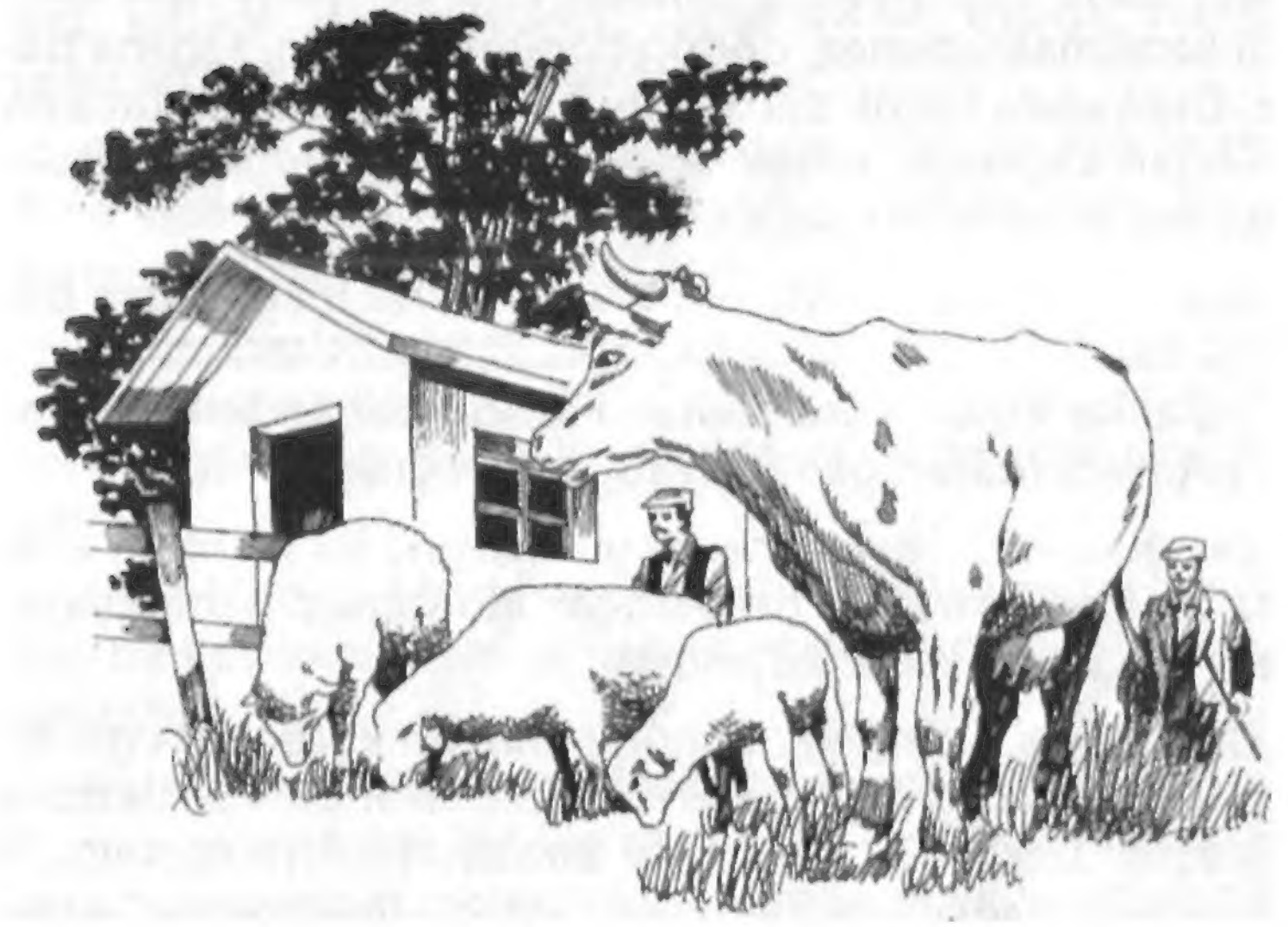

Kendimi, Cemile annemin kucağında hatırlarım; ilk kez evin avluya açılan kapısına çıkmışız. Köye gelen sürüden inekler, öküzler, buzağılar, bunların bacakları arasında dolaşan koyunlar köyün sokaklarından geçip kendi evlerinin avlusuna giriyor, eğer avlu kapısı örtülüyse başı ile susuyor, açılmazsa boynunu içeriye uzatıp:

— Mööööööö, diye ünlüyor.

Bu hayvanlar sabahleyin, gün doğmadan nasıl tımarlanıp sağılıp dağlara, otlaklara varmak için bağırışmaya başlarlarsa, akşam da ahırlarına dönerken öyle tez davranırlar.

Yerini, yurdunu, sokaktaki evini, sahibini bilir bu hayvanlar. Onların da akılları vardır. Kuzuları, yahut da buzağıları peşlerinden koşar, yanı sıra yürürler.

Doyurulmuş sulanmış olan hayvanların bazısı akşam sağılır. Bakraçların içi sütle dolar. Eğer hayvanın danası küçükse, daha emziriyorsa, kendini kısarak memelerindeki sütü bırakmak istemez, dönüp dönüp kendisini sağana bakar. Öte yanda küçük dana, yahut buzağı kendisini tutanın yanından kaçmaya, anasının yanına gitmeye uğraşır. İnekle danası birbirlerine seslenirler.

Anam beni kucağında götürürdü ahıra. İneği sağan babama bakardık. Beni yere bırakmazdı anam. Benim yaşımda oğlanlar koşar, yürür, suların içinde, toprakların üstünde, çeşmenin taşan göllenen suyunda oynaşırlardı.

Zavallı anamın kucağına bir yük, sırtına bir kambur, ayağına bir bağ olmuşum ben. ilk çocuğu ölmüş. Benim yaşamam için adımı Yaşar koymuşlar.

Gün olmuş, komşuya, düğüne anamın kucağında gitmişim. Gün olmuş tarlaya giderken beni sırtındaki peştemala bağlamış. Derler ki, beni yere bırakmaya kıyamazmış da ben sırtına bağlıyken merdivene çıkıp elma toplar, ya da çeşmeye varıp su getirirmiş.

Ben, beş yıl hastalıklarla, yaşamla çekişim sonunda kendimi kurtarmışım. Yine de diri ve yaramaz bir çocuk değildim. Cemile anama çok alışıktım. O da beş yıl beni kucağında taşıdığı için, sonra da yanında arar, akşamları kucağında uyutur. Örtüp bastırıp yatırırdı.

Babam Ahmet, yumuşak başlı, uyanık bir köylü idi. Askerliğini İstanbul'da yapmış, anamı da o sırada İstanbul'a aldırmış, büyük bir eve hizmetçi olarak yerleştirmiş, dedemle ninem ölünceye kadar orada kalmışlar, biri bahçıvanlıktan, biri hizmetçilikten aldıkları aylığı öylece saklamışlar, köye paralı paralı ve kucaklarında ben olduğum hâlde dönmüşler, tarla, hayvan alıp evi de onartmışlar, babam rençberken tarla sahibi Ahmet Efendi olmuş.

Onlar istanbul'da yalnız para değil, görgü ve bilgi de kazanmışlardı. Cemile annem komşulara, komşu kızlarına İstanbul'da gördüklerini birbir anlatır, onların konuşmalarını, onların davranışlarını, kullandıkları eşyayı, yedikleri yemişleri, yiyecekleri söylerdi.

Orada öyle yapılar varmış ki, içine değil bir köy ahalisini bir kasabayı sığdırabilirmişsiniz. Çalıştıkları evde bir kuş varmış, bayağı insan gibi lâf edermiş.

Bizim köyde bakkal, nalbur, terzi, eczane, doktor, hükümet binası ve okul vardı. İşi olmayanlar kahvede oturur, sohbet ederlerdi. Başka köylerden de bizim köyün okuluna gelenler olurdu.

Ovacık köyü, bizim köyümüz işte böylesine büyük, şenlikli bir köydü. Babam gelirken radyo ile pompalı lâmba getirmişti.

Daha sonra hükümet binasına telefon bağlanmıştı. Babamın anlattıkları bir bir çıkıyordu. Ben beş yaşındayken şosadan geçen direklerdeki tellerden köye elektrik geldi. Bu elektriği eve alanlardan ilki de babam oldu. Gazyağı lâmbalarını kaldırmışlardı. Duvardaki bir düğmeyi çevirdin mi gün ışığı gibi ortalık aydınlanıyordu.

Ben çelimsiz, cansız bir çocuktum. Ama ne de olsa anam, babam severlerdi beni. Nasıl besliyeceklerini, nasıl büyüteceklerini bilemezlerdi. Benden başka çocukları olmadığı için sık sık hekime götürürlerdi. Hekim:

— Bir şeyi yok bu çocuğun, derdi. İnce yapılı, nazik doğmuş. Siz ikinizde sağlam, dayanıklı insanlarsınız. Ama işte Allah size böyle nazik bir yavru vermiş, yedi sekiz yaşına gelince o da değişir, sağlıklı olur.

Birgün geldi ki öğretmen bizim kapımızın önünden geçerken seslenmeye başladı.

— Yaşar, haydi oğlum, gel, okula gidelim.

Önceleri ben ondan korkar, okulda ağlardım. Çoğu zaman beni kabaca bir çocuğa katıp anama yollardı.

Daha sonra okula, öğretmene alıştım. Ama yine ağlardım.

— Ben Cemile annemin yanına gideceğim, derdim.

Çocuklar gülerlerdi. Öğretmen onlara çıkışır, benim başımı okşar ve:

— Ben seni götürürüm Yaşar, hiç üzülme oğlum. Şu ders bitsin, beraber gideriz.

Okumaya gelince ben bunda hiç zorluk çekmiyordum. Babamda özenmiş, kitaplar, defterler, kalemler, boyalar almıştı. Bizim Ovacık köyüne göre varlıklı sayılırdı. Anama:

— Bu oğlan benim gibi rençber olamaz Cemile, derdi. Hiç dayanıklı değil. Okutalım, devlet kapısında memur, ya da köylerde öğretmen olsun.

Ama okul kapalı olduğu veya okuldan döndüğüm sıralarda bana da iş düşmeye başlamıştı. Anamın bir yatak yüzüne serdiği bulgur, nişasta, tarhana gibi yiyecekleri beklemek için elime ders kitabımı alır, kenarda oturur, kuşların, tavukların gelmesine engel olurdum.

Ders kitabıma daldığım olurdu. O zaman bir iki tavuk, beklediğim bulgurun ya da tarhananın içine dalardı. Anam akşam babama anlatırdı:

— Yaşar'a bekle, dedim. Kitaba dalmış. Tavuklar bir girişmişler bulgura, sorma gayri.

Babam:

— Okumaktan gayri işe yaramıyor, diyordu. İki kuzuyu

Kitap okumaya daldığım zaman bir iki tavuk, beklediğim bulgurun ya da tarhananın içine dalardı.

katsan birini yitirir bir hamur kesip bekletsen yarısını tavuğa yedirir. Var mı kitap, okusun. Bir de...

Babam toparlıyamıyor, öğretmen soruyordu:

— Bir de ne yapıyor Yaşar?

— Bir de resme meraklı, resim çiziyor. Defterlerini boşuna karalama diyorum, dinlemiyor.

Öğretmen benim çizdiğim resimlere baktı baktı bir gün:

— Ahmet Efendi, dedi. Bu çocukta bir incelik var. Sen iki paralık defter için hevesini kırma, körletme.

*
* *

On bir yaşındaydım. Köydeki beş sınıflı ilkokulu pekiyi derece ile bitirdim. Köydeki doktorun ve nahiye müdürünün oğulları bile benim derecemde bir başarı göstereme-mişlerdi.

Babam bundan çok memnun oldu. Öğretmene bir hediye almaya kalktı. Fakat öğretmen:

— Beni memnun etmek istiyorsanız bu çocuğun okumasına ara vermeyiniz, onda bir başkalık var, dedi.

Ben okuyor, yazıyor, yaşımın üstünde bilgiler edinmiş bulunuyordum. Öğretmen ısrar ediyor ve ağır basıyordu. Nihayet babam:

— O'nu alıp İstanbul'a götüreyim, dedi. Anası, Yaşar'a çok düşkündür. Yaşar'da anasını çok sever: Ama bu işin ilerisini düşünmek lâzım. Benim yanında çalıştığım zengin bir aile var. Onlar akıllı insanlardır. Bana ne yapacağımı söylerler. Belki de Yaşar'ı yanlarında bırakırım.

Cemile annem, ben daha yola çıkmadan ağlamaya başlamıştı. Anamdan, babamdan ayrılmak istemiyordum. Ama okumak, başka memleketler görmek de istiyordum. Sonunda ne olacaksa babamın verdiği kararla olacaktı.

Babam işlerini düşünüyor:

— Cemile, diyordu. Ben çok kalmam. Tez dönerim. Ben gelinceye kadar sen ekini kaldırtır, anbarlara koydurursun, rençberlerin hakkın ver, bekletme.

Anam çok ağladı. Bana sezdirmiyor, ama gizli gizli ağlayıp duruyordu. Sonunda öğretmen de bir mektup yazdı. Bir sabah erkenden baba oğul yola çıktık. İkimiz de üzgündük.

Annemi ağlar bırakmıştık.

Bir kamyonun üzerinde şehre vardık. Oradan kalkan otobüsler bizi istanbul'a kadar ulaştıracaktı.

Ovacık köyünden ilk kez çıkıyordum. Şehir bana çok büyük göründü. Babam benim şaşkınlığım karşısında:

— Bunlar bir şey değil, dedi. Sen istanbul'u görsen... Öyle yapılar var ki, başını kaldırdığın zaman şapkan başından düşer, öyle ulu yapılar. Bunların içinde asansör işler. Asansör nedir bilir misin?

— Baba, ben hiç mi okumadım? Aldığın kitaplarda ne vardı bilir misin? Tüm uygarlığı yazmışlar. Asansör çok katlı binalarda yukarılara çıkmak için merdiven yerine kullanılan küçük bir odacık değil mi?

— Ama sen kendisini görmedin, sadece okudun.

— Evet baba.

Otobüs durmadan giderken köyde kalan Cemile anamı, evimizi, tarlamızı düşünüyordum. Babam beni akıllı bulduğu için her şeyi bana anlatırdı:

— Bak oğlum Yaşar, diyordu. Anan, Serap Hanımdan çok iyilik gördü. Bir fistanı bir iki kere giyer, çıkarıp anana verirdi. Anan da onun bir dediğini iki etmezdi. Yazın Çamlıca derler ağaçlıklı yazlık bir yerde otururlardı, kışın Şişli'ye inerlerdi. Anan temiz, becerikli olduğu için Serap Hanım onu da Şişli'ye alırdı. Ben Çamlıca'da kalır, haftada iki gece inerdim Şişli'ye.

Babamın gözleri dalıyor, eski günleri hatırlıyordu.

— Anan çok severdi o hanımı. Ne görmüşse ondan görmüştü Cemile. Ben rençber adam, ne olacak. Ne tarla var, ne hayvan var. Şunun bunun tarlasında çalışırken ananla evlenmiştim. Askerlikten sonra biraz para yapmak için İstanbul'da kaldım. Gündelikle Çamlıca'daki köşke giderdim.

Ömer Bey benim işimden hoşnut kaldı. Bir gün, hiç unutmam:

— Ahmet, dedi, gel sen benim yanımda aylıklı dur.

— İyi dersin ama beyim benim köyde evim var, kadın beni bekler, askerden çıktım, eli boş gitmiyeyim diye buralarda çalışırım.

— Beni dinle Ahmet. Vereyim sana yol parasını. Git karını da al getir. Bak burası köyden farksızdır. Yemeniz, içmeniz benden. Aldığınız aylık yanınıza kalır. İstediğiniz kadar oturursunuz. Böyle büyük şehirlerde yaşama daha rahattır. Düşün de bana cevap ver...

— Aman bey, dedim. Ne düşüneceğim. Varıp Cemile'yi alır gelirim. Yeter ki işimizden hoşnut kalasınız...

işte oğlum böyle bir konuşmadan sonra vardım köye. Anan garip garip babasının yanında oturur. İhtiyardan da izin aldım. Tuttum elinden getirdim Cemile'yi İstanbul'a. Serap Hanım bir şehir kızı. Okur, yazar, piyano çalar. Gâvur dillerini bilir. Anansa hamarattır. Canla başla çalışır. Lâfı uzatmayalım, anan çabucak alıştı Serap Hanıma. Giyindi kuşandı, yanakları al aldı. Gözleri sağlığını anlatır gibi parladı. Dişleri beyazdı. Saçları belinin ortasına kadar iki koldan inerdi.

Babam gözleri dalmış, sesi yavaşlamış anlatıyordu:

— Köşkün büyük bir bahçesi, bu bahçede havuzları vardı. Bir de kış bahçesi vardı ki, her tarafı camla kaplı, büyük bir odaydı. Bunun içinde de soba yanar, toprak altındaki kanaldan ısınır, kış ortasında güzel çiçekler açar, içerisi gül ve şebboy kokardı. Ben sabah akşam bahçeyi sular, her tarafı temiz tutar, güllere, süs ağaçlarına bakardım. Bir de kameriye vardı. Kameriye nedir bilir misin oğlum?

— Bilmem baba okumadım.

— Ben de bilmezdim. Çardak derdim. Ömer Bey bana anlattı. Geceleri ay ışığında bahçeye çıkar, bu süslü çardakta oturup ay ışığını seyrederlermiş. Arap dilinde kamer, ay demekmiş. Senin anlayacağın ay ışığını seyredecek yer demek.

— Anladım baba.

— İşte bu kameriyeye güller, çiçek açan menekşe gülleri, sarmaşıklar sardırırlar. İçerisi bir hoş kokar. Bahçenin dar yollarına ince çakıl taşları, renkli kumlar serilidir.

Yol boyunca babam anlattı durdu. İstanbul'a vardık.

*

* *

Ömer Beyleri bulmak babamın tasarladığı gibi olmadı. Gece demedik, vardık Çamlıca denilen yere. Babam hep bakınırdı. Bir duvarın içine takılmış demir kapıyı gördü:

— İşte burası, dedi. Şurada bir düğme olacak. Bastın mı köşkün kapısındaki zil çalar. Kim varsa gelip kapıyı açarlar.

Hava kararmıştı. Babam zile bastı, bastı... Gelen giden yok. Gece bastırmıştı. Nereye gidecektik? Babam:

— Havada yağış yok, dedi. Şurada, duvarın dibinde geceleriz. Sabaha Allah kerim.

Yanımızda babamın İstanbul'dan getirdiği bavul vardı. İçine birer kat çamaşır koymuştuk. Ayrıca bir çıkında peynir, ekmek vardı. Karanlıkta karnımızı doyurduk. Babam:

— Gurbete çıkan her şeye dayanmalı, dedi. Bak Ömer Beyi görelim, bizi ne iyi karşılayacak.

Otobüs beni sarsmış. Bütün gece uyudum. Sabah olmuş. Baktım babam yanımda bir adamla konuşur. Doğruldum. Kulak verdim. Sakallı bir adam:

— Ben köşkte bekçiyim, dedi. Ömer Bey bu yıl köşke gelmedi. Zaten köşk onarım istiyor. Onlar Şişli'de oturuyorlar.

— Şişli'de Serap apartmanında mı? diye sordu babam.

Adam şaştı:

— Sen nereden bilirsin? dedi.

Babam:

— Ben Ömer Beyin yanında dört yıl durdum, dedi.

— istersen Şişli'ye git, dedi adam.

Yokuşu indik. Kitaplarda okuduğum denizi yakından gördüm. Beyaz bir vapura bindik. Bizi karşı yakaya geçirdi. Oradan köprünün üstünde yürüdük. Sirkeci'ye vardık. Babam oradaki otellerden birinde bir oda tuttu. Elimizi yüzümüzü yıkadık, gömleklerimizi değiştik, babam Ömer Beyin yanına temiz çıkmamızı isterdi. Aç gitmeyelim diye ayak üstü yemek de yedik. Babam on yıldan fazla olmuş İstanbul'a varmamıştı.Yoldascannedbydarkmalt1tutarŞişli'yenasılgideceğini sorardı. Sonunda bir otomobile bindik. Bizi Şişli'de, durakta bıraktı. Babam şaşalamıştı. Bir çok bina yapıldığı için aradığını bulamıyordu. Sokaklara gire çıka ayaklarımıza basamaz olmuştuk.

Babam ayaklarını sürüyordu artık. Sonunda apartmanı bulduk ama babam da, ben de beyaz mermerden basamakların üzerine çöktük. Utanmasak orada yatıp uyuyacaktık.

Ben apartmanın adını okudum. Biraz dinlendikten sonra babam merdivenleri çıkıp zile dokundu. Kapı çalındı. Suratsız bir adam çıktı:

— Ağa, dedi. Ne istiyorsun?

— Ben Ömer Beyi görmek isterim.

— Ömer Beyden ne istiyeceksin?

— Bir şey isteyecek değilim. Ben onun yanında dört yıl çalıştım. İstanbul'a onu görmeye geldim.

Adam baktı baktı:

— Var bekle kapının yanında, dedi. Ömer Bey gelince görüşürsün.

Kapı yüzümüze kapandı.

Kapının yanına çekilerek ayak üstü bekledik. Sonra aşağıya inerek en alttaki basamağa oturduk. Yoldan gelen geçenler bize bakarlardı. Saatler geçti, hava karardı. Caddede akşam telâşı başladı.

Acıkmıştık, susuzduk, bir akşam evvel kırda yattığımız için hasta gibi olmuştuk. Hiç ses etmeden bekliyorduk.

Sonunda siyah renkli bir otomobil geldi, basamakların yakınında durdu. Şoför hemen inip kapıyı açtı. Kırk yaşlarında kadar bir bey, sonra süslü bir Hanım, bir de altı yaşlarında kadar bir kız çocuğu indiler. Basamaklara kadar geldiler. Babam ayağa kalkmıştı.

Bey, şoföre bir şeyler söyledi, şoför babama yaklaştı:

— Burası dinlenecek yer değil, dedi. Gidin parkta oturun.

— Ben Ömer Beyi beklerim, dedi, babam.

Adam babamın sesini duymuştu. Durdu, çıktığı birkaç basamağı yeniden indi. Babama doğru yürüdü: .

— Ömer benim, dedi. Benden ne istiyorsun. Para mı? Böyle kapı önlerinde bekleyip dilencilik edilmez.

Babam çok fena oldu. Yutkundu:

— Beyefendi ben dilenmiyorum, dedi.

— Peki ne istiyorsun benden?

— Beyim ben Çamlıca'da sizin köşkte bahçıvanlık yapmıştım.

— Bahçıvanlık mı?

Babamla konuşurken o süslü hanım duymuş olmalı ki:

— Ömer Bey, diye seslendi. Ahmet, Cemile'nin kocası olacak.

Kadın daha yaklaştı:

— Cemile nasıl, diye sordu?

Babam sevindi:

— İyidir Serap Hanım, dedi. Sağ olasınız.

Kız çocuğu:

— Anne bu köylü amca senin adını nereden biliyor? diye sordu.

Kadın nazik ve sevimliydi:

— Biz onlarla Çamlıca'daki köşkte oturmuştuk, dedi. Sen bilmezsin.

Ömer Bey:

— Görüştüğümüze memnun oldum, dedi.

Yürüyüp apartmana gidecekti. Fakat kadın konuşuyordu:

— Ahmet Efendi, İstanbul'a bir iş için mi geldiniz?

— Evet Hanımefendi, dedi babam. Gelmişken sizleri de görelim.

— Çok iyi ettiniz. Nerede kalıyorsunuz?

— Sirkeci'de bir otele indik.

— Haydi içeriye girin, biraz dinlenmiş olursunuz.

Babam fakir fukaranın çabuk gücenmemesi gerektiğini bilirdi. Beni elimden tuttu, onların peşi sıra biz de girdik içeriye. Serap Hanım kapıyı açan adama:

— Rıdvan Efendi, dedi. Ahmet Efendi ile bu çocuğu ağır-

la. Yemekten sonra salona getir.

Onlar binanın içinde kayboldular. Biz oradan iç merdivene indik. Adam bizi bir odaya soktu. Orada bir yatak, bir masa, bir dolap vardı. Bir küçük radyo ile bir telefon da masanın üzerindeydi.

Öğleyin yemek yemediğimiz için acıkmıştık. Kapıcı bizi mutfağa soktu. Orada bir de erkek ahçı vardı. Bir köşede bize yemek verdiler. Ahçı yaşlı bir adamdı, babama baktı, baktı:

— Ağa, dedi. Benim gözüm ısırıyor seni.

Babam:

— Dursun Efendi, dedi. Çamlıca'da ben dört yıl bahçıvanlık yaptım ya!

Ahçı:

— Şimdi anladım, dedi. O zaman saçın bıyığın kırlaşmamıştı.

— Çok bir zaman geçmedi Dursun Efendi, ama köylü kısmı çabuk ihtiyarlıyor.

— Nasıl, köyde işler iyi mi?

— Ziyansız Dursun Efendi.

— Yemeği vereyim de tekrar konuşuruz.

Biz kapıcının odasında bekledik.

Sonunda içerden haber geldi. Kapıcı bizi dairenin içinde bir kapıya kadar götürdü. Kapıyı vurdu. Bizi de içeriye soktu.

Babam oturdu. Ben de yanına iliştim. Serap Hanım, annemi, köyü sordu. Sonra beni işaret etti:

— Bu çocuk Yaşar mı?

Babam:

— Evet, dedi.

Serap Hanım beni çağırdı. Yanına gittim. Çenemi eliyle tutarak:

— Yüzüme bak bakayım, dedi.

Yüzüne baktım. Göz göze geldik. İçimden doğru bir ateş kabarıp yüzümü kapladı. Kadın elini başıma koyup okşadı:

— Benden utanma yarum, dedi. Ben senin teyzenim.

Beni yanına oturtmuştu. Kendimi bıraksam iki çenem birbirine vuracaktı. Öylesine titriyordum. Eli küçük ve bembeyazdı. Kâh başıma dokunuyor, kâh omuzumda kalıyordu. Sesi o güne kadar duyduğum insan sesinin en nazlısıydı.

Serap Hanım annemi, köydeki işleri sorduktan sonra:

— Köyde okul var mı? dedi.

— Beş sınıflı bir okul var Hanımefendi. Köyümüz nahiye merkezi oldu.

— Çok iyi. Yaşar'ı okuttunuz mu?

— Bu yıl ilk okuldan diplomasını aldı.

— Köyde, yanınızda mı kalacak, yoksa bir ustanın yanına mı vereceksiniz?

— Hanımefendi, bu çocuk ne rençberliğe yarar, nede sanata. Çok hastalıklı büyüdü. Helâl olsun çok uğraştırdı anasını. Bir işin ucundan tutamaz. Biz de zorlamayız. Şehir çocuğu gibi naziktir. Düşündük ki, köye yaramaz, okutalım dedik.

Serap Hanım:

— Okutmak da kolay değil, dedi. Bak elimizde her çeşit imkân varken Oğuz daha ilkokulu bitiremedi. Çok uğraştırıyor babasını. Şunun bunun çocukları, kapıcı çocukları okuyor, zenginlerinki bir türlü okumuyor. Okula gönder,

hoca tut, yine o, yine o. Zayıf mayıf ama şükredin Yaşar'a.

Babam:

— Zamanın çocukları kolay okumuyor Hanımefendi, dedi. Ama Yaşar okumaya çok meraklı. Öğretmen ille bu çocuğu ortaya verin diye tutturdu. Köyde ortaokul yok. Kasabaya da uzaktayız. Öğretmen, Beyin adını duymuştu. Kalktı bir mektup yazdı. Bizi yolladı buraya.

Babam koynundan buruşuk zarfı çıkartıp verdi:

— Zahmet olmazsa bunu Beyefendiye veriniz, dedi.

Serap Hanım:

— Veririm, dedi. Ama şunu peşin söyliyeyim. Ömer Beyi bilirsin, çok sinirli bir insandır. Hele Oğuz'un okumaması onu öyle perişan etti ki. Yaşar'la meşgul olacağını hiç zannetmiyorum. Mektubu veririm kendisine.

Öğretmenin yazdığı mektubu hatırlıyorum, şöyle demişti:

Beyefendi, Yaşar üstün zekâlı, çok duygulu, kendisini okumaya vermiş, nazik yaratılışlı bir çocuktur. Onun elinden tutar, okumasına imkân sağlarsanız büyük bir iyilikte bulunmuş olacaksınız. Bunu ben de bir köy öğretmeni olarak sizden rica ile saygılarımı sunarım.

Babam:

— Rahatsız ettik Hanımefendi, biz müsaade alalım, dedi.

— Ne rahatsızlığı Ahmet Efendi. Çok memnun oldum. Yarın tekrar görüşürüz.

Ben de kalktım. Ayağa kalkan Serap Hanımın elini tuttum. Dudaklarımı elinin üzerine koydum. Ne oldu bilmem, elini çekti. Galiba o güzel elin üzerine bir damla göz yaşım damlamıştı.

Biraz eğildi. Yine çenemi tutup yüzüme baktı:

— Ne oldun yavrum, dedi. Ağladın mı, neden?

Cevap veremedim. Kapıya doğru yaklaşan babamın arkasından koştum. Ama bir duygu beni geriye çekiyor içimde anlıyamadığım, nedenini bilmediğim bir şeyler oluyordu.

*
* *

Ben bir daha Serap Hanımı göremedim. Bize kapıcı ile haber yollamış.

— Ömer Beyin sağlık durumu okul işiyle uğraşmaya müsait değil, kusara bakmasınlar, giderken de Hanımefendiyi görsünler, dedirtmiş.

Babam onurlu bir adamdı.

— Yaşar, dedi. Okul işi olmadıktan sonra bu gurbette neden sefil olalım. Varalım gidelim köyümüze.

Kapıcı bize Hanımefendiyi görmeden neden gittiğimizi sordu. Babam:

— Biz bahşiş almaya gelmedik, dedi. Hanımefendiyi görürsek yol parası vermeye kalkar, almazsak gücenir. İyisi mi görünmeden gidelim. Sen bizden selâm söyle Hamdi Efendi. Eteklerinden öperiz.

İşte böylece, iki gün kaldığımız İstanbul'dan elimiz böğrümüzde dönüyorduk.

*
* *

Murat öğretmen, Ömer Beyin benimle uğraşmadığına çok üzüldü. Babamla konuştu. Direndi okullar açılmadan önce beni alıp istanbul'a götürecek, evli olan kız kardeşinin yanına bırakacaktı.

— Onların hâlleri vakitleri iyidir, diyordu. Yaşar onlara yük olmaz. Sen yıldan yıla okul masrafını yollarsın.

Anamdan, babamdan, kardeşim Jnci'den ayrılmak istemiyordum. Ama babamdan çok anam benim okuduğumu istiyordu.

Eylül ayı içinde öğretmenle beraber yeniden İstanbul yolunu tuttum.

Öğretmen Murat Bey beni yine Şişli'ye götürdü. Arka caddelerden birinde bir apartman dairesine gittik. Ellisine yaklaşmış bir erkekle kırkında bir kadındı. Öğretmenin ablasıyla eniştesi.

Kim olduğumu sordukları zaman Murat öğretmen:

— Benim öğrencim, dedi. Siz evlât yüzüne hasretsiniz, bu çocuğu size getirdim.

Onlar biraz bozulmuşlardı. Öğretmenim:

— Size hiçbir sorumluluk düşmez, dedi. Bütün masrafını da karşılayacak babası. Bu üstün zekâlı bir çocuktur.

Murat Bey sesi titreyerek:

"Gurbete düşmüş gibi buzağı,

Neme gerek baba benim İstanbul."

Diye okudu. Meğer İhsan Bey şiir meraklısıymış.

— Murat, nedir bu okuduğun? dedi.

— işte onu Yaşar yazmış. Babasıyla gelmişlerdi istanbul'a, istanbul onu gücendirmiş olmalı.

Sonra şiirin tamamını bana okuttular. İhsan Bey:

— Oğlum sen bunu bir yerden mi aldın? dedi.

— Ben kendim yazdım efendim,

ihsan Bey:

— Fevkalâde dedi. Fevkalâde. Murat sen bu çocuğu nereden buldun? Eğer bize okudukları hep kendisininse bir harika çocuk karşısındayız.

Öğretmenim:

— Yaşar şiir okumasını sever, dedi. Ama kimsenin şiirini kendi malı imiş gibi benimsemez. Onun kendine özge bir ifadesi var. İşte umut mısrasını ben de şimdi işittim. Umut bizim genç şairimizin içinde bir şafak gibi söküyor. İçindeki bu aydınlığı anlatmaya çalışıyor. Umut mudur, hayal midir, düş müdür. Okuldaki toplantılarda ona saz da çaldırırdık. Hele bir sevişin. Onun ne geniş çevreli bir çocuk olduğunu göreceksiniz.

*
* *

Yanlarına katıldığım aile yoksul sayılmaz. Ama Allah onlara evlât vermemiş. Dairelerindeki üç odadan en küçüğünübanaverdiler.Yataklığım,www.cizgiliforum.comelbisekoyacağım dolap, kitaplığım, hepsi tamam, Muazzez öğretmen emekli olmuş. İhsan Bey daha çalışıyor. Ben yabancı insanları yadırgarım. Ama daha iki gün geçmeden anama şu mektubu yazdım:

"Benim biricik, sevgili anam. Daha dört gün geçmeden burnumda gül gibi kokuyor, hasret ateşi olup tütüyorsun. Yorgun, katılmış ellerinin yüzüme dokunuşunu, ayağının sesini, sessiz, insanlara yardım için, onlara hizmet için yaratılmış hayalini küçük bir odanın köşelerinde arıyorum. Senin hasretin olmasa, senin sesin olsa, babamı da görebilsem burada çok mutlu olurum. Hasretinize dayanmam gerek anacağım. Siz bu ayrılığa dayandıktan sonra ben okumak, yetişmek için, sizi gönlümce rahata kavuşturmak için her şeye katlanırım.

Ama iyi insanların yanındayım anne. Çok iyi insanların yanındayım. Beni büyük adam yerine koyup konuşuyorlar.

Muazzez Hanım teyzemle bugün mağaza mağaza dolaşarak tambur teli aradık. Nihayet çok uzak bir yerde bulduk. Tambur da saz gibi. Onun da kirişten bağlamaları var. Telleri taktım. Muazzez teyzem:

— Kırkından sonra bana tekrar tambur çaldıracaksın Yaşar, diyor.

İhsan Bey eniştem de çok iyi bir insan. Eve gelir gelmez beni sorar. O gün ne yaptığımı öğrenmek ister. Burada kitap çok. Okuyor, okuyor, sonra pencereden geniş caddeye bakıyorum.

Anacığım burada ne horoz sesi var, ne meleme, ne de akşamları eve dönen ineklerin buzağıların seslenmeleri. At arabasına bile ancak mahallelerde ve ana caddelerde sabahın erken saatlerinde rastlanıyordu.

Muazzez teyze beni okula yazdırdı. Müdür bir yaş küçük buldu beni. Teyze ona çıkıştı.

— Hocam, sana bir harika çocuk getirdim, bir de nazlanıyorsun.

İlk ve orta okullar bir arada bu binada. Muazzez teyze bu okulda Türkçe öğretmenliği yapmış. Müdür de arkadaşı.

Anacığım okullar açılıncaya kadar şehri gezmeye karar verdik. Muazzez teyze ile sabahları alış verişe çıkıyoruz. Sonra ben ona ev işlerinde yardım ediyorum. Yemekten sonra da dolaşmaya çıkıyoruz.

Büyük cadde çok kalabalık oluyor. İnsanlar, arabalar sel gibi akıp gidiyor. Burada ancak kitaplarda adını duyduğum resimlerini gördüğüm yemişler var. Yemekleri de çok çeşitli. Muazzez teyze bana soruyor:

— Ne pişirelim Yaşar, ne seversin ?

Nesini saklıyayım, sıkılıyorum:

— Teyze, biz köyde çok çeşit yemek bilmeyiz ki. Burada yediklerimin daha adlarını ezberliyemedim.

Sizin yemekleri say bakayım?

Börek, ıspanak, kaçamak, lapa... Üzümden, erikten hoşaf da yaparız.

— Fasulye, bulgur pilâvı, bulgur çorbası, kesme hamur.

Sonra yediremiyorum kendime:

— Teyze, diyorum. Anam da, babam da, hepsini bilirler. Dört sene Şişli'de durmuş onlar. Çok zengin insanların yanında. Ama köyde kesme hamur varken fabrika makarnası yemezler. Buradaki sebzelerde bizim tarafta çokluk yetişmez. Köyün çoğu rençberdir. Bulgur, ya da tarhana çorbasını sabahları içerler. Somun ekmek de her zaman yemeyiz. Yufka yaparlar.

Muazzez teyze bana bir bir yemek çeşitlerini yapıp yediriyor. Onun mutfağı eczane gibi. Her tarafı çini döşeli. Durup durup bana:

— Murat iyi ki seni getirdi, diyor.

İlk günlerde beni okula kadar Muazzez teyze götürdü. Yolları iyice belleyince kendim gidip gelmeye başladım. Okulun istediği kitapları aldık. Koca okul çantası dolu. Havalar iyi gittiği için bahçede oynuyoruz. Ben çocukların oyunlarına katılmıyorum. Daha çok elime bir kitap alıp bir yere dayanarak okuyorum.

Akşamları Muazzez teyze okuldan dönünce bana kahvaltı veriyor. Yemekten sonra da odama çekilip çalışıyorum. Bazen bana yardıma geliyor.

Aradan on beş gün geçince öğretmenler beni de derse kaldırdılar. Hiçbir sıkıntı çekmedim. Birçoğu cevap veremedi. Öğretmen kızdı:

— Şehir çocuğu olacaksınız, dedi. Bakın, arkadaşınız il-

kokulu köyde okumuş. Yaşı da hepinizden küçük.

-Onların kafası boştur öğretmenim, dedi. Köyde sinema, tiyatro, spor, televizyon gibi, eğlence yerleri gibi herkesi oyalayan şeyler yok. Bir okuma var. Bir de çobanlık.

Öğretmen bana seslendi:

— Sen ne dersin Yaşar? dedi.

— Arkadaşımın hakkı var, dedim. Şehirdeki varlıklar insanı oyalıyor. Ama şu da var ki böyle büyük bir şehirde okumak çok daha kolay. Evlerde analar babalar okumuş insanlar. Bilmediğini onlara sorabilirsin. Bizde büyüklerin hepsi cahildir. Benim babam asker ocağında okuyup yazma öğrenmiş. Ama onun bana öğreteceği bir şey yoktur. Anam üç sınıflı bir köy okulundan çıkmış.

Bir çocuk alay eder gibi.

— Sen hayvan tımar etmesini bilir misin? dedi.

— Bilirim kardeşim, dedim. Ama çelimsiz olduğum için bana yaptırmazlardı."

Çocukların benimle alay etmelerine aldırmıyordum. Onlar da kızdıramadıkları için benimle uğraşmayı bıraktılar.

Köydeki gibi yamalı ceket ve pantolanla da gezmiyordum. Hele kış bastırınca kalın paltom, kasketim, ayakkabılarımla zengin çocuklarına dönmüştüm. Yalnız bana bol bol para vermiş olan babamın bu parayı kazanmak için toprakla boğuştuğunu, güneşin harı altında bir meşe ağacı bedeni gibi katılaşıp kavrulduğunu düşünüyordum.

Kışın ortalarında babamın ağzından annemin yazdığı bir mektubu aldım. Bu mektuba bir başka mektup daha eklenmişti. Bu ikinci mektubu Ömer Bey babama yazmıştı. Mektupta şöyle diyordu:

"Ahmet Efendi, İstanbul'a geldiğiniz zaman sizinle meşgul olamadığıma çok üzüldüm. Serap Hanım size gereken yardımı yapacaktı. Ben rahatsızdım. Siz de uğramadan gitmişsiniz. Benden ne gibi bir yardım istediğinizi yazmanızı rica ederim. Serap Hanımın da Cemile Hanıma selâmı var."

Annem mektubunda Ömer Beylere gitmemi, durumumu anlatmamı yazmıştı. Muazzez teyzeye de mektubu gösterdim. Teyze:

— Olmaz, dedi. Ben seni bırakmam Yaşar. Bana can yoldaşı oluyorsun. Onlar zengin insanlardır. Yarı yolda bırakırlar.

— Ama gidip teşekkür etmem lâzım, dedim.

— Pazar günü gidersin, dedi.

Pazar günü Serap apartmanının merdivenlerine çıktım. Babamla orada bekleyişimizi hatırladım. Kapıyı genç bir hizmetçi açtı. Beni yukarıdan aşağıya süzdükten sonra:

— Ne istiyorsun küçük? dedi.

— Serap Hanımefendiyi, olmazsa Ömer Beyefendiyi görmek istiyorum, dedim.

Kapıyı kapattı, gitti. Sonra tekrar geldi:

— Gir içeriye, dedi. Ayaklarını güzelce temizle şurada.

Beni bekledi. Sonra eliyle işaret etti. Peşi sıra yürüdüm. Babamla beraber girdiğimiz o büyük salona girdim. Paltomu, kasketimi dışarıda çıkarıp asmıştım. Salonda büyük ve geniş camın önünde Serap Hanım oturuyordu. Ömer Bey salonun tâ öbür başında gazete okuyordu.

Serap Hanıma doğru yürüdüm. Eğildim, başımla selâm verdim. Bir an kadar yüzüme baktı ve:

— Yavrum, dedi. Sen Ahmet Efendi ile gelen Yaşar değilmisin?

— Evet efendim.

— Ne zaman gelmiştin?

— Eylülde gelmiştim efendim.

— Şuraya karşıma otur yavrum.

Bana dikkatle bakıyordu. Bir iki defa göz göze geldik. Ben yüzüme ateş bastığını hissettim. Onun da rengi kızarıyor, soluyordu.

— Ömer Bey, diye seslendi.

Adam gazetesini bırakarak bize doğru geldi. Ayağa kalktım. Karısının yanına gelince oturdu bana da oturmamı işaret etti.

Serap Hanım:

— Dikkat ettin mi? dedi.

— Neye dikkat edeyim?

— Çocuğun yüzüne, gözlerine bak.

— Ne demek istediğini anlamıyorum.

Bizim konuştuğumuz sürece Serap Hanım beni ince ince süzüyordu.

— Oğlum okula yazıldın mı?

— Evet efendim.

— Bizi ne için aradın?

— Babama bir mektup yazmışsınız. Annem mektubu bana göndermiş.

— Evet.

— Size teşekkür etmeye geldim.

— Yâni başkaları sana yardım etti, bize ihtiyacın kalmadı öyle mi?

Ömer Bey çok çabuk kızıyordu. Ben sıkılarak:

— Öğretmen benim okutulmamı istediği zaman babamın aklına ilk gelen siz oldunuz efendim, dedim. Belki bir yardımda bulunacaktınız. Fakat o sabah Hanımefendiye uğramadan gittik. Bize yardım yapamıyacağınızı haber vermiştiniz. Babam bunun üzerine rahatsız etmek istemedi. Köye döndük.

Serap Hanım:

— Ne kadar düzgün konuşuyor! dedi.

Ömer Bey:

— Farkındayım Serap, dedi.

Sonra bana döndü:

— Demek bir başkası size bir iyilik yaptı.

— Evet efendim, köy öğretmeninin burada ablası varmış. Beni ona getirdi. Onların da hiç çocukları yokmuş. Beni kabul ettiler. Babam masrafımı karşılayacak'kadar para vermişti. Biz zaten para değil, ilgi arıyorduk, belki evinizde kalabilirdim.

— Yine kalabilirsin.

— Şimdi yanlarında barındığım insanları gücendiremem efendim. Bana kendi çocukları gibi bakıyorlar.

— Sadece teşekkür için geldin öyle mi?

— Evet efendim.

— Bak yavrum, dedi. Köy öğretmeni senin harika çocuklardan olduğunu yazmıştı. Görüyorum ki, yaşının üstünde zekân ve gayet düzgün konuşman var. Bu bir köylü çocuk için fevkalâde bir durumdur. Ama şehirlerde senin kadar zeki çocuk az değildir. Senin başka yeteneklerin de var mı?

— Efendim, ben köyde bağlama çalardım. Okul toplantılarında çok beğenirlerdi beni.

— Hepsi bu mu?

— Beyit söylerdim.

— Nasıl beyit? Söyle bakalım?

— Etendim. Şiirlerimi bir deftere yazıyordum. Köyde kaldı. İstanbul'a gelip de boynumuz bükük dönerken yazdığım bir dörtlüğü size okuyayım mı?

— Oku bakalım.

— Efendim ben bu şiirin adını gurbet koydum. Ama şimdi korkarım ki, sizden şikâyet etmiş gibi olacağım.

— Oku oğlum, dinliyorum.

"Kahpe felek kurmuş bize tuzağı,
Alnımıza yazmış bizim uzağı.
Gurbet ele düşmüş gibi buzağı
Neme gerek baba benim İstanbul."

Ömer Bey bir defa karısına baktı. Sonra bana döndü:

— Buradaki buzağı ne oluyor? dedi.

— Buzağı benim efendim, dedi. Yani yavru.

— Bana kalırsa bu dörtlünün başka parçaları da olacak.

— Vardı efendim.

— Söyle bakayım.

— Sizi gücendiririm.

— Gücenmiyeceğim Yaşar, söyle bakayım.

"Bir garip kuş ağlar sazın telinde
Ömer Beyin adı kalmış dilinde,
Ne ararsın böyle gurbet ilinde.
Nene gerek baba senin İstanbul"

Ömer yine kalktı, elleri arkasında, ayakkabılarının uçlarına basarak salonun boyunca bir iki defa gidip geldi. Sonra karşımda durdu:

— Yaşar, başka okuyacağın bir şey var mı? dedi.

— Bir umut var efendim. Ben onu beğenirim ama, öyle bırakayım mı, daha yürüteyim mi bilemem?

— Oku bakayım.

"Şafak söker gibi benim içimde,

Umut mudur, hayal midir, düş müdür, "

Ömer Bey yanıma oturdu elini omuzuma koydu:

— Yaşar bu da mı senin? dedi.

— Benim efendim.

— Demek içinde bir umut belirmesini şafak söker gibi görüyorsun. Umudun ışığı içini aydınlatıyor. Ama ne olduğunu kestiremiyorsun? Umut dedikleri şey bu mu, yoksa hayal mi, düş mü?

— Siz benim düşündüklerimi hemen anladınız.

— Yaşar ben çok okurum. Ne kadar şiir kitabı çıkarsa alır saklarım. Bir gün senin şiirlerini de bir kitap hâline gelmiş görürsem çok sevineceğim. Yalnız anlıyamadığım bir taraf var. Bazı huylar, yetenekler babadan oğula veya dededen oğula geçer. Senin ailende bu derecede kuvvetli bir şair, bir saz âşığı var mı?

— Yok efendim.

— Peki çorak olan köy yöresinde sen nasıl bu düşüncelere ermişsin?

— Bilmiyorum efendim. Benim öğretmenim de buna şaştı. Babama sordu ki benim asıl babam mıdır? Ben resim de yaparım.

— Resim mi yaparsın?

Ömer Bey beni azarlar gibi yüzüme bağırmıştı. Tekrar kalktı yerinden. Yüzü kızarmıştı. Elleri titriyordu.

— Bir tambur çalmadığın kaldı? dedi.

Başımı eğdim. Serap Hanım telâşla kocasına bakıyordu.

— Ömer Bey, bütün bu yetenekler sana vergi olabilir mi? dedi. Niçin Yaşar şiiri sevdiği gibi resim yapmaya da yetenekli olmasın, niçin müzik sevmesin? Bunlar hemen hepsi güzel sanatların bir kökünden geliyor.

Ömer Bey karısına baktı baktı:

— Serap, dedi. Ya bu ince yüze ne diyeceksin? Bu çocuk elmacık kemikleri çıkık, kalın kaşlı, esmer yüzlü Ahmet'in çocuğu olabilir mi?

— Ömer Bey, çocuğun yanında bu münakaşayı yapmayalım. Bize üstün zekâlı bir harika çocuktan söz ettiler. Hakları varmış. Bundan başka ben Yaşar'ın bakışlarında da bir değişiklik, anlıyamadığım bir tesir görüyorum. Her zaman onu gördüğümü sanıyorum.

Ben de şaşalamış, kalmıştım. Ömer Bey hâlâ:

— İnce, incelmiş, narinleşmiş, hafif bir yüz, ince kaşlar, derin ve başka bir anlamı var sanılan bakışlar. Serap, Serap çıldırtacak bu çocuk beni. Ben zannediyordum ki, onun gözleriyle ben bakıyorum. Yahut bir ayna karşısındayım, diyordu.

Sonra ellerini yüzüne kapattı. Ben yavaşça ayağa kalktım, onun oturduğu kanepenin yanından sessizce geçtim. Serap Hanım gözleriyle beni takip ediyordu. Gözlerinin içinde sanki yaş vardı.

Dışarıda giyinirken yanıma geldi:

— Yaşar, hangi okuldasın, dedi.

— Ortaokuldayım, dedim. Serpil Hanım da bu okulun ilkokul kısmında. Onu bahçede oynarken görüyordum.

— Sakın gücenme Yaşar. Ömer Bey çok sinirlidir. O da seni çok beğeniyor.

Elini tutup öptüm. Ağlamamak için kendimi zor tutuyordum.

Onlar beni aramadılar. Ben bir daha apartmana gitmedim. Ama okulun koridorlarında, yemekhanede Serpil'e rastlıyordum. Annesine çok benziyordu bu kızcağız. Daha birinci sınıftaydı ama akıllı bir şeydi. Akşamları bir otomobil gelip onu alıyordu.

Bu kızcağızla ahbap oldum. Oda bana yakınlık gösteriyordu. Bir gün sakladığı çikolatasının yarısını bana verdi. Almak istemedim, ağlayacak gibi oldu. Kendisine teşekkür ettim. Ama evlerine gittiğimi kendisine söylemedim. Oda apartmanda beni gördüğünü hatırlamamıştı.

Okuma yılı sonunda ben İhsan Beyle Muazzez teyzeden ayrılarak köyün yolunu tuttum. Annem, babam beni görünce çok sevindiler. Eylül ortasına kadar köyde kaldım, babama yardım ettim.

Cemile annem bana sık sık Oğuz'u soruyordu. Oğuz benimle kırklı bir oğlanmış. Ama evlerine gittiğim zaman ben onu görmemiştim. Yalnız Serpil ağabeyisinden şikâyet ederdi:

— Yaşar ağabey, Oğuz çok tembel. Hiç çalışmıyor. Sabahleyin onu uykudan kaldırıp okula gönderemiyorlar. Hem de çok yemek yiyor. Bu yüzden öyle şişmanladı ki.

Kızcağız sonra da:

— Ağabeyim üstüne başına hiç dikkat etmez. Yıkanmayı da hiç sevmez. Babamı çok kızdırıyor, annem de üzülüyor, diyordu.

Ben anneme kızdan duyduğum bu bilgileri veriyordum. Annem gözleri dalgın, sessiz dinliyor, sonra da içini çeki-

yordu.

Günler çabuk gelip geçti. Babam yine yanıma bir yıl yetecek kadar para verdi. Beni kasabaya kadar kamyonla getirdi.

Annem nedense bu defa ilk gidişimde olduğu kadar ağlamadı. İnci biraz daha büyümüştü. O da Serap Hanımın kızı Serpil yaşdaydı. Şimdi Murat öğretmen onu da okutuyordu. Yalnız bana onun benim kadar akıllı olmadığını söylemişti. Kızcağız yine de ikinci sınıfa geçmişti.

Ben artık on üç yaşındaydım ve yedinci sınıfa geçmiştim. Birçok arkadaşım sınıfta kalmış, başarı gösterememişlerdi.

Yedinci sınıfta daha az öğrenci vardı. Bunların hepsi şehir çocuğu idi. Hemen hiç derse çalışmıyorlardı. Aralık ayında okul beni sınıf birincisi ilân etti. Onur listesinin başında da benim resmim vardı.

İstanbul'a alıştığım, derslerimi yoluna koyduğum sırada beni büyük tasalara düşüren bir iş oldu. Bir akşam İhsan Bey eve gelince:

— Muazzez, dedi. Beni emekliye ayırdılar.

Bu haber onları acı acı düşündürdü. Gerçi İhsan Bey emekli maaşı alacaktı ama, Şişli gibi ev kiralarının pahalı olduğu bir semtte oturmalarına imkân yoktu. Bana söylemiyorlardı, ben onlardan ayrılmam gerektiğini anlıyordum.

Aradan bir iki hafta geçti. Bir sabah ihsan Bey artık işe gitmek için erkenden kalkmadı. Daha geç sokağa çıkarak ev aramaya başladı.. Bu arayış da günlerce sürdü. Nihayet İstanbul'un karşı yakasında, Üsküdar'da iki odalı bir ev bulabildi.

Karı koca bir türlü işi bana açamıyorlardı. Beni bütün bir buçuk yıl barındırmış, yedirip içirmiş olan bu insanları daha çok sıkmak istemiyordum.

Bir pazar günü bir arkadaşımı görmeye gideceğimi söylediğim hâlde Serap apartmanına gittim. Hizmetçi beni hemen tanıdı, salona aldı. Biraz sonra Serap Hanım geldi.

— Sen misin Yaşar? dedi. Hoşgeldin!

— Nasılsınız hanımefendi, dedim. Sizi üzgün gördüm.

— Çok anlayışlı bir çocuksun Yaşar. Oğuz bizi çok üzüyor. Adetâ hasta gibi babası. Ne yaparsın evlât. Ben de iki ateş arasında kalıyorum. Biri eşim, öteki oğlum.

Onların da sıkıntılı bir hâlleri vardı. Nasıl beni evlerine almalarını isteyebilirdim?

Ben susunca Serap Hanım?

— Bir sıkıntın var senin, dedi. Söyle Yaşar.

Gözlerim hemen yaşla doldu. Mendilimi bile çıkardım, yüzüme inen bir iki damla yaşı sildim.

Serap Hanım telâşlandı:

— Nen var yavrum? dedi. Bir üzüntün mü var?

— Sizin benim çok sıkıldığımı anlamanız içime dokundu, dedim.

— Nedir sıkıntın? Hemen söyle.

— Beni yanlarında barındıranlar gidiyor.

Lâfımı tamamlıyamadım. Ömer Bey salona girmişti. Ayağa kalktım. Bana elini uzattı. Onun peşinden Serpil de geldi. Yanıma koştu, elimi sıktı.

— Baba, dedi. Yaşar ağabeyim yedinci sınıfta. Hem de okulun övünç listesinde.

Ömer Bey:

— Seni kutlarım yavrum, dedi.

Sonra karısına döndü:

— Şu hâle bak. Bir köylü çocuk okulda övünç listesine geçiyor, benim oğlum altıncı sınıfta belge alıyor.

Dişlerini sıkıyordu:

— Efendim, dedim. Onlar için yaşamak çok kolay. Her istedikleri alınıyor, akıllarına her gelen yapılıyor. Anaları, babaları hiçbir fedakârlıktan çekinmiyorlar. Böyle olunca bu çocuklar gevşiyorlar. Onlar sınıfta kalıyor, çalışmıyorlarsa bunda biraz da büyüklerin suçu vardır.

— Şimdi beni mi suçluyum Yaşar?

Sıkıldım. Başımı eğdim.

— Serpil Hanıma da sizin çocuğunuz, dedim. O okumakta güçlük çekmiyor, size de yük olmuyor sanırım.

Ömer Bey:

— Öyle, dedi. Kızımdan şikâyetim yok. Ya ağabeysi?

— Efendim, böyle bir erkek çocuğa sahip olmak bir şanssızlık, dedim. Ama İstanbul okullarında oğlunuz gibi yüzlerce, binlerce öğrenci var.

— Neden bir köylünün oğlu okusun da benimki belge alsın?

Ben cevap vermedim. Serap Hanım:

— Ömer Bey, dedi. Yaşar'ın bir sıkıntısı var, galiba güç durumda. Yanında kaldığı insanlar gidiyorlarmış.

Ömer Bey:

— Bir öğrenci yurduna girebilir, dedi.

Ben hangi para ile, kış ortasında hangi öğrenci yurduna girebilirdim? Donup kalmıştım. Ömer Bey:

— *"Bir garip kuş ağlar sazın telinde,*

Ömer Beyin adı kalmış dilinde, dedi."

Anladım ki, bana gücenmiş. Anca duyabileceği bir sesle:

— Düşürmezdi sizi dilinden. İnsanların güvendiği kimseler vardır. Güvenç olmasa umut olmasa yaşanmaz. Beni size doğru iteleyen bir güç vardı. Direnemedim, belki saygısızlık ettim, beni bağışlayın.

Ömer Bey hafifçe kaşlarını çattı:

— Nasıl bir güç bu?

— Bilmiyorum, dedim. Her sabah okula giderken bu caddeden geçerim. Neye bakarım pencerenize. Beni bekleyen mi var? Bir yakınım mı var? Hayır, ama başımı çevirip bakıyorum, bana bir el sallanır gibi geliyor.

Serap Hanım:

— Sus yavrum, dedi. Sözlerin bana dokunuyor.

— Ben gideyim efendim, dedim.

— Yaşar, git seni barındıranlara teşekkür et. Sen hatır sayan bir çocuksun. Sonra nen varsa al, gel. Dairemizde bir odan, soframızda bir tabağın bulunmasından memnun olacağız. Serap Hanım şimdiden odanı hazırlatır.

Serap Hanım:

— Teşekkür ederim Ömer Bey, dedi.

Ben kalktım. Serpil benimle birlikte geliyordu. Salonda kalan Ömer Beyin:

— Bu çocuk kimin? Kimin nesi bu çocuk, anlıyamıyorum, dediğini duydum.

*
* *

Ömer Beyin evine yerleştiğimi anama yazdım. Mektup adresini de verdim. Bana ayırdıkları oda ana caddeye bakmıyordu. Yanda dar bir sokağa açılmış bir penceresi vardı. Oraya güzel bir yataklık, elbise dolabı, çalışma masası, kitaplık konmuştu. Küçük ama güzel bir avize aydınlatıyordu

odamı.

Sabahleyin bizi okula götüren otomobil, akşam da gelip alıyordu. Oğuz şoförün yanında oturuyor, arabayı kullanmaya, vitesleri karıştırmaya kalkıyordu. Ömer Bey, onun büsbütün avare olmaması için dinleyici öğrenci olarak okula devamını sağlamıştı. Ama o, okulda da arkadaşlarını rahatsız ediyordu.

Apartmana gelir gelmez de mutfağa koşuyor, ahçının o gün ne pişirdiğini araştırıyor, sevdiği bir şey varsa hemen yiyor, sofrada da yeniden yemekte hiç güçlük çekmiyordu.

O kadar onurlu, o kadar terbiyeli bir babanın böyle haylaz, salak ve saygısız bir oğlu olacağını kimse tahmin edemezdi. Serap Hanımda bu işe çok üzülüyordu. Birkaç defa bana:

— Yaşar, rica ederim şu oğlanın derslerine bakıver, demişti.

Ben Oğuz'u çalıştırmak istedim. Bir defa mürekkep şişesini yüzüme fırlattı, hem elbisem, hem gömleğim boyandı.

Babası ona artık harçlık vermiyordu. Fakat onun ortada bulduğu parayı cebine indirdiğini, kardeşinin harçlığını zorla elinden aldığını işitiyordum. Sigara içiyordu. En kötü ve kendisi gibi haylaz arkadaşlarla geziyordu.

Hemen her akşam, Ömer Bey yazıhanesinden dönüşte evde bir münakaşa çıkıyor, Oğuz azarlanıyordu. Serap Hanım bundan çok etkilenip ağlıyordu. Bir gün ben de salonda bulunmuştum. Serap Hanım hıçkırarak ağlıyordu. Salonda gezinen Ömer Bey kızgınlıkla bana bağırdı:

— Yaşar, sana ne oluyor, sen neden ağlıyorsun? Şunu söylesene bana?

— Serap Hanımın ağlaması bana çok dokunuyor efendim, dedim.

Oğuz, mürekkep şişesini yüzüme fırlattı.

— Ben bu kadar duygusallık istemem, anladın mı?

— Anladım efendim.

Odaya çekildim, ağlamaya başladım. Fatoş geldi.

— Ne oldu, dedi? Galiba senin yüzünden Beyefendi ile Hanımefendi kavga ettiler.

Büsbütün şaşırdım. Utanmasam kendimi sokaya atacak ve bir daha apartmana dönmiyecektim. Yemeğe çağrıldığım zaman onların karşısına çıkmak benim için çok güç oldu.

Ömer Bey oturduğu yerden:

— Özür dilerim Yaşar, dedi. Elimde olmayarak seni gücendirdim. Bu haylaz oğlan yüzünden ağzımızın tadı kalmıyor.

Ben yutkundum cevap vermedim.

Yemekten sonra salonda bulunmak da bir zorunluluktu. Herkes bir defa oraya gelir ve bir başka işi varsa Ömer Beyden müsaade isterdi. Ben de salona girdim. Sonra ayağa kalktım.

— Müsaadenizle ders çalışacağım, dedim.

Ömer Bey:

— Sizinle konuşmam gerekiyor, dedi.

Oğuzu ve Serpili gönderdi. Salonda boydan boya bir iki defa gidip geldikten sonra karşıma oturdu. O sigarasını yakarken ben de dinlemeye hazırlandım.

— Yaşar, dedi. Bir ailenin içinde yaşamak zorunda bulunan biri yabancı pek genç de olsa o ailenin terbiye ve davranış sistemine uymak mecburiyetindedir. Zekânı biraz da huzur kaçırmamak için kullanmanı söylemiştim. Bana "anlıyorum efendim" dedin. Ne aldığını sorabilir miyim?

Yüzüm ısınarak:

— Davranışlarımda, sözlerimde huzur kaçıracak bir taraf göremediğim için sözden ayrılmak gerektiğini anladım efendim. Ben hatalarımı göremiyorum. Görsem bunu yapmazdım. Demek ailenizin içinde yaşamaya terbiyem müsait değil. Başka yapılacak şey göremiyorum, dedim.

Serap Hanım üzgün bir hâlde kocasına baktı. O sesini biraz yumuşatarak:

— Gitmen gerekse bile bazı meseleleri halletmemiz zorunlu olur Yaşar, dedi. Meselâ en küçük bir örnek alalım.

Burada rahatını temin etmek için elinden geleni yapan birinin yüzüne sık sık bakıyorsun. Neyi ifade eder bu?

— Rahatımı temin için elinden geleni yapan Serap Hanım değil mi efendim?

— Evet, o. Ama ben adını ortaya koymak istemedim.

— Beyefendi, bilmiyorum, anlamıyorum. Beni Serap Hanımın yüzüne baktıran, çeken zorlayan bir duygu var. Bazen okulda ve bana lütfettiğiniz odada yalnız kaldığım zaman kendisini görmek için bir istek, bir zorlama beliriyor içimde. Siz benden iyi düşünebilirsiniz, beni anlıyabilirsiniz. Siz söyleyiniz bana? Nedir bu duygu, bu bağlantı?

— Yaşar, henüz bir çocuk sayılırsın. Sende erken gelişmiş bazı duygular mı var?

Serap Hanım:

— Ömer Bey, dedi. Lütfen dikkatli olunuz.

Ömer Bey:

— Yaşar gitmeden önce bu meseleyi halletmem gerekli, dedi.

Genç kadın sinirli bir hareketle:

— Yaşar gidecek öyle mi? dedi. Beyefendi, ben çocuklarınızın annesi ve sizin on beş yıllık eşinizim. Sizin asabi, çok hisli bir insan olduğunuzu bildiğim için bugüne kadar tamamıyle size bağlı kaldım, bir çocuk gibi söz dinledim. Ama bugün bu kararınıza itiraz ediyorum. Yaşarın anormal bazı duygulara kapıldığını sanmanız tamamıyla yersizdir. Yanımızda kimsesiz sayılan bu çocuğu yersiz bir kuruntu yüzünden sefil edemezsiniz.

Ömer Bey:

— Müsaade ederseniz kararı ben vereyim, dedi.

Serap Hanım:

— Elbette siz vereceksiniz, dedi. Yalnız benim de Ya-

şar'a karşı aşırı bir bağlılık duyduğumu biliniz, bu iki davayı birleştiriniz. Gerekirse ben de çıkıp giderim.

Ömer Beyin rengi sarardı, dudakları titredi:

— Serap, dedi. Ne söylediğinin farkında mısın? Seni yuvandan ayıracak kadar etkileyen aşırı bir duygun mu var?

Serap Hanımın yanakları pençe pençe kızarmıştı. Gözleri pırıl pırıl yanıyordu:

— Anlamak istemiyorsunuz Ömer Bey. Ben sadece haksız davranışınıza güceniyorum. Aynı zamanda size hakikati anlatıyorum. Bu çocuğa karşı aşırı bir ilgi duyuyorum. Ona kendi oğlumdan fazla bir kıymet veriyorum.

Ömer Bey yine ayaklarının ucunu seyrederek dakikalarca salonda gezindikten sonra:

— Yaşar, dedi. Nereye gitmeyi düşünüyorsun?

Hiç beklemeden:

— Onu ancak apartmanınızın kapısından çıkdıktan sonra düşüneceğim, dedim. Nereye gidebilirim, ne yaparım? Önemli olan bu değil. Buradan ayrılmaktır. Arkamda huzurunu yitirmiş, benim yüzümden düzeni bozulmuş bir yuva bırakmak beni kahredecektir. Sebep ne Ömer Bey? Bu güzel kadının yüzüne bakmam, onun sesini aramam, onun yanında kendimi mutlu duymam mı? Ne zannediyorsunuz benim küçük sevgimi? Şimdiye kadar kimse Allah'ını sevdiği için toplum içinden kovulmamıştır. Ben kendimi onun, Serabın bir parçası gibi hissediyorum.

Ayağa kalktım. Karı koca yüzüme bakıyorlardı. Serap Hanım:

— Bana bak Yaşar, dedi. Ben kimim sen kimsin? Benim adımı bir kız arkadaşının adı gibi nasıl söyleyebilirsin?

Ömer Bey kollarını birbirine kavuşturmuş, dikkatle bana ve karısına bakıyordu.

— Hanımefendi, dedim. Ben bir rençber ailesinin oğluyum. Ben haddimi bilirim. Adınızı söyledimse onu Allah'ın adı gibi tek olarak söyledim. Sizi böylece yükselttim. Serap bence bir fezadır. Ben onun içinde değeri, tesiri olmayan bir avuç topraktan başka bir şey değilim. Gidiyorum, sizlere duyduğum minnet ömrümün sonuna kadar sürecek.

Serap Hanımın yüzünü ateş basmıştı. Bir adım bana doğru yürüdü:

— Gidemezsin Yaşar, dedi. Gidersen gücenirim ve hiçbir zaman seni affetmem.

Ömer Bey, eğlenir gibi, sinsi, ama yumuşak bir sesle:

— Serap Hanım hakkını kullanıyor Yaşar, dedi. Gidemezsin. Odana git, çalış.

Odama gittim ve saatlerce ağladım. Hizmetçi Fatoş birkaç kez gelip beni ağlar görünce çekilip gitti. Belki bunu Ömer Beye ve Serap Hanıma anlatmıştır.

*
* *

Bana verdikleri odaya gittim. Beni sanki idare eden bir başkası vardı. Beni güdüyor, söyletiyordu.

Yatağımın üzerine oturdum. Başımı ellerimin arasına aldım. Derin ve ağır düşüncelere daldım. Bu düşünceler içinde aklımı yitirebilirdim.

Birden bir aksırık sesiyle odanın ortasına fırladım.

Aksırık bir daha duyuldu.

— Baba, diye bağırdım.

Babamın geimiyeceğini, orada olmıyacağını düşünemiyordum. Ama bu aksırık babamın aksırığı idi.

Dışarıya çıktım, bitişik odanın kapısını açtım. Burası Oğuz'un odasıydı. Yatağına uzanmış, ayakkabılı ayaklarını

karyolasının ayak ucundaki parmaklığın üzerine koymuştu. Sigara içiyordu.

Beni görünce:

— Ne istiyorsun be! diye bağırdı.

Arkasından yanında duran sigara küllüğünü kaparak bana doğru fırlattı. Bu ağır küllük başıma gelip beni yaralayabilirdi.

Kapıyı çekip odama girdim. Yine düşünmeye başladım. Saatler geçti aradan. Öylece sabahlamışım.

Oğuz, yatağına uzanmış sigara içiyordu.

Yedinci sınıfın imtihanlarını verdiğim sırada kasabadan çekilmiş bir telgraf aldım. Babam:

— Annen biraz rahatsızdır, seni istiyor, diye yazdırmıştı.

Ömer Bey:

— Inşaallah fazla bir rahatsızlığı yoktur, dedi. İki gün daha imtihanların var. Bekle son imtihandan çıkar çıkmaz gidersin.

Zaten telgraf elime çok geç gelmişti.

Üzüntüler, kuruntular içinde son imtihandan çıktım ve mayısın ortasında bir otobüse atladım. Yolda içim içime sığmıyordu. Kasabadan bir kamyona atladım, hava karırken köye geldim.

Evin kapısı açıktı. Babam kapının önünde oturuyor, akşam garipliğine karşı sigara içiyordu. Alaca karanlıkta yüzünü erimiş, kararmış gördüm.

Boynuna sarıldım.

— Annem nasıl? dedim.

— Gir görürsün, dedi.

içeriye koştum. Annem bir yatakta, sapsarı hareketsiz yatıyordu. İhtiyar doktor yanındaydı. Bir kadın sallanarak Kur'an okuyordu:

Annemin üzerine eğildim. Yüzünü öptüm. Kapalı gözlerini araladı. Fersiz gözleriyle bana baktı:

— Yaşar, dedi.

— Anacığım, ben geldim.

— Nerede kaldın Yaşar?

— Telgrafı geç aldım anacığım.

Güçlükle nefes alıyordu. Su istedi. Kaşıkla ona içirdim. Su boğazından geçmiyordu. Ağzından çenesine dökülüyordu. Ama yine benimle konuştu.

— Yaşar, Oğuz'u gördün mü?

— Her gün beraberiz anne.

— iyi mi?

— Çok iyi anne.

— Yaşar onu koru oğlum.

— Elbette anne. Ama onun anası babası zengin.

— Ah Yaşar, ah yavrum. Sana söyleyeceklerim vardı. Doktor Adnan Beyi bul, Dadı kalfayı bul. Onlarla konuş oğlum.

— Olur anne.

Zavallı Cemile annem. Elini ayağına bırakmış hareketsiz yatıyordu. Kendisini çoktan ölüme teslim etmişti.

Doktor beni dışarıya çıkardı. Babamın ablası olan Hatice halam, Annemin üzerine kapanmıştı. Benim köye gelişimden yarım saat sonra Cemile annem daha genç sayılan bir yaşta ölüp gitmişti.

Kardeşim Inci'yi komşular almıştı. Biz, baba oğul, eve girmeye cesaret edemeden kapının önünde bekledik.

Ertesi gün annem köyün mezarlığına gömüldü. Artık evimiz boş, içimiz mahzun kalmıştı. Kardeşim de kaçıp gelmişti. Sekiz yaşındaydı kızcağız. İşi anladığı için anasını sor"muyordu.

Halam bizde kalmıştı. Birkaç komşu baş sağlığına geldi. Evin eşyasının yeri değişmişti. O gece odasına giren babam:

— Cemile niye bırakıp gittin beni? diye ağlamaya başlamıştı.

Halam yanına gitti:

— Ahmet kardeşim, diyordu. Çok çekti Cemile. Şimdi artık rahattır. Ölenle ölünmez, sen de çocuklarına bak. Onları avut.

Ağlamaktan boğazım şişti. Gözlerimin içine kan yürüdü.

İki gün sonra babamla konuştum:

— Anam niye hastalandı?

— Ben kasabaya inmiştim. Bütün evi silip süpürmüş, sonra ahırları temizlemiş. Terli terli avluda oturmuş. Geldiğimde sancılanmıştı. Doktoru getirdim. Üşütmüş, dedi. Birkaç gün âvâre dolaştı. Sonra yattı. Günden güne eridi. Halanı çağırdım köyden.

Anacığım, ben geldim dedim.

Eh, herkes bir sebeple ölecekti. Çileli annem de böyle gitmişti işte. Kardeşimi üzmemek için ben de yaşlarımı tutuyordum. Kızcağız yanımdan ayrılmıyordu. O da sınıfını geçmiş, üçücü sınıfa gelmiş.

Annemin ölümünden bir hafta kadar sonra babamla avluda otururken nasır içinde ve hırpalanmaktan, güneş yanığından ağaç kabuğuna dönmüş olan elini tutup:

— Baba, dedim. Sana bir şeyler soracağım.

— Buyur oğlum.

— Anam bana bir şeyler söylemek istiyordu, ömrü yetmedi. Neydi bu?

— Seni çok severdi oğlum, sana çok emek verdi.

— Biliyorum baba, ama hâlinden bir şeyler sezinledim. Gücü yetmedi, yüreği tükenmişti. Bana söyleyecekleri olduğunu anlattı. Dadı kalfayı bul. Adnan Beyi bul, dedi. Bunlar kimler? Sen hatırlıyor musun?

Babam düşündü, düşündü:

— Ben çokluk onlarla oturmadım, hep Çamlıca'da kalırdım, dedi. Bir ihtiyar doktor vardı. Onlarla beraber oturur. Adnan Bey o olacak.

— Dadı kalfa kim?

— Bilmiyorum oğlum.

— İyi düşün baba.

Babam başını sallıyordu:

— Ahçı Dursun vardı, Uşak Ramazan vardı, evin içinde birde yaşlı kadın vardı. Zehra derlerdi ona. Ama dediğim gibi ben hep Çamlıca'da kalırdım. Onlar da ancak üç ay için gelirlerdi.

— Ben nerede doğdum baba?

— İstanbul'da doğdun.

— O günü hatırlıyor musun baba?

— İyi hatırlarım oğlum. Ben Çamlıca'daydım. Uşak Ramazan geldi bana:

— Sen baba oldun Ahmet, dedi. Allah'ın işine bak Ömer Bey de benimi».beraber aynı günde baba olmuştu. Hemen doktorun kliniğine gittim. Kilinik nedir bilir misin?

— Küçük bir hastahane değil mi?

— Evet, işte Cemile de Serap Hanım da ayrı odalarda bu kilinikte yatıyorlardı. Ben Cemile'yi gördüm. Güç bir doğum yapmıştı. Yorgun, bitkin görünüyordu. Dört gün daha kaldılar orada. Sonra Şişli'deki eve geldiler. On beşinci gündü. Biz seni aldık, köye geldik.

— Neden böyle acele geldiniz?

— Ben bilmem oğlum. Yalnız böyle kırk gün içinde doğan çocukları bir araya getirmezlermiş. Kırkı karışır derlermiş.

— Bu arada önemli bir şey olmadı mı?

— Hatırlamıyorum oğlum. Yalnız biz dört yılda otuz bin liraya yakın bir para biriktirmiştik. Anacığın köye gelince koynundan mendiline bağladığı yirmi bin lira tutan kâğıt paraları da bana verdi. "Bunlar nedir Cemile" dedim... "Çocuk çok zayıf, bakılması için lâzım olur, diye Adnan Bey verdi" dedi. Bu paralarla tarlaları aldık, takımlar düzdük, biraz da evi onardık. Hayvan aldık. Bugüne kadar kimseye el açmadan geçindik.

*
* *

Ovacık köyünde Eylül ayının ortasına kadar kaldım. Bir aralık okulu bırakmak, kardeşimle, babamla beraber otu-

rarak çiftlik hayatına dalmak aklıma geldi. Ama köye yerleşmiş olan Murat öğretmen beni uyardı:

— Yaşar, halan iyi bir kadın. Baban, kardeşin sefil olmazlar. Sen çiftlik için yaratılmış değilsin. Sağlık durumun iyi ama ince yapılı bir gençsin. Elinde imkânlar varken okumalısın.

Babamın da kulağını bükmüş olacak ki:

— Bizi düşünme oğlum, dedi babam. Var güle güle git. Okumanı tamamlar, öyle dönersin. Ya doktor olursun, ya öğretmen. Hangisini canın isterse.

İstanbul'a dönmemin sebepleri içinde anamın ölürken bana söylediği sözler de vardı. "Oğuz'u koru" demişti. Sonra doktor Adnan'la Dadı kalfadan söz etmişti. Bunların ne anlamı vardı acaba? Onlarla neyi konuşacaktım. Anam bana neyi anlatmak istemişti de ben yetişememiştim.

Zavallı anam sanki bana kutsal görevler vermişti. Sanki onun için istanbul'a dönüyordum.

Arkamda dertli bir baba, mahzun ve öksüz bir kardeş, bir tümsek toprak bıraktım. Selin önüne katılmış bir kuru yaprak gibi otobüsün içinde İstanbul'a doğru sürüklendim.

Hemen hemen gece gelmiştim Şişli'ye. Salona girdim. Serap Hanım:

— Annen? dedi.

— Siz sağ olun, dedim.

— Vah Cemile'ciğim vah, dedi.

Yüzüne yaşlar iniyordu. Ömer Bey:

— Serap, dedi. Yaşar zaten bitmiş, şu hâline bak. Bir de sen derdini tazeleme.

Bir hafta kadar bana özel muamele yaptılar. Hattâ Serpil'in odama girmesine ses çıkarmadılar. Kızcağız beni yal-

nız bırakmamayı kendisine bir görev bilmişti:

Ben artık kuruntularıma, düşüncelerime onları ortak etmiyordum. Bir gün Ahçı Dursun Efendinin odasına gittim. Hemen ayağa kalktı. Beni efendilerinden biri gibi sayıyordu. Oturmasını rica ederek sordum:

— Dursun Efendi sen eskiden beri bu ailenin yanındasın Adnan isminde bir hekimi tanıyor musun?

Dursun Efendi hiç düşünmeden:

— Tanımaz olur muyum, dedi. O ailenin doktoruydu, her hastalığa o koşardı.

— Onun küçük bir hastahanesi var mıydı?

— Hastahane mi? Adnan Beyin apartmanında bir odası vardı. Orada her çeşit ilâç bulunur, bir tarafını da yatak olarak kullanırdı. Ama hastahanesi olduğunu hiç duymadım.

— Ömer Beyin ilk çocuğu Oğuz Bey nerede doğdu?

— Burada, Şişli'de.

— Apartmanda mı?

— Hayır, Adnan Beyin bir arkadaşının sağlık evi vardı. Oranın adı hep klinik diye geçerdi. Hattâ babanızı siz doğduğunuz zaman oraya ben götürmüştüm.

— Bu doktor Adnan Bey ne oldu?

— Ne olacak Yaşar Bey? Göçüp gitti adamcağız. Ömer Bey onun ölümüne çok üzüldü.

Dursun Efendi sesini indirerek kulağıma eğildi:

— Hanımefendi dört yıl olmuş çocuk yapamıyordu. Durağı Cennet olsun Adnan Bey çok uğraşırdı onunla. İki defa vaktinden evvel doğurmuştu. Yaşamamıştı bu çocuklar. Anlaşılan Allah istemiyordu bu ailenin erkek evlât sahibi olduğunu. Sonra nasılsa Oğuz dünyaya geldi, geldi ama kız evlât ondan hayırlı.

— Niçin böyle düşünüyorsun?

— Görmüyor musun Yaşar Bey? O terbiyeli, kişizade adamın başına bir dert oldu. Sen bir köylü çocuğusun, okuyorsun, okulda hep birinci oluyorsun, o bir türlü okuyamıyor. Çocukluğunda çok şımarttılar. Var mı yesin, yatsı, okuyup yazmak, adam olmanın yolunu tutmak hak getire.

Dursun Efendi de ondan şikâyetçiydi.

— Mutfağa girer diye korkarım. Nerede hazırlanmış yemek varsa bozar. İsterim ki, sofraya çıkacak yemekte bir güzellik olsun. Bir baş fırınlarım, Yanak etlerini midesine indirir, beş altı tane piliç hazırlarım. Bey beni yemek odasına çağırır, yüzüme bakar:

— Dursun Efendi, bu piliçlerin ayakları yok muydu?

Ne dersin bu işe. Ben tepsiye koyup kaldırdığım zaman hepsi ayaklıydı. Ama işte dördünün de ayakları gitmiş?

— Zahir ayakları yokmuş beyim, derim. Adamcağız ses etmez ama başını çevirip oğlunun yüzüne bakar. Sofrada misafir varsa onlardan utanır.

Okullar açıldı, ben orta sona başladığım zaman Serpil ilk okulun üçüncü sınıfına geçmişti. Oğuza gelince bin güçlükle ortanın birine devama başlamıştı. Ona para vermiyorlardı. Sigara alamıyordu. Bu yüzden bana yanaşmaya başlamıştı. Ömer Bey önce ona para verdiğim için bana kızdı. Onun tekdirlerini başım önümde dinledim.

Sonra Serap Hanım benim odama geldi:

— Yaşar, dedi çok mu gücendin?

Yüzüme yaşlar iniverdi.

— Niye ağlıyorsun yavrum, dedi.

— Ömer Bey beni dövse de hakkı var, dedim. Siz benimle ilgilendiniz de onun için ağlıyorum.

— Fena mı yaptım Yaşar?

— iyiliğiniz için yaşlarımı tutamadım.

— Haydi çocuk olma. Zaten beni Ömer Bey yolladı. Galiba haksız yere kalbini kırdım, git bakıver, dedi. Onun için geldim.

— Ne olur, otursanıza.

— Bana söyleyeceklerin mi var?

Serpilin oturduğu sandalyeye oturdu. Dirseklerini masaya dayadı.

— Anlat bakayım Yaşar, dedi. Yine şiir yazıyor musun?

— Bazen yazıyorum.

— Bana bir tanesini okur musun?

— Darıltmazsanız.

— Sana hiçbir zaman darılmadım Yaşar.

— Bu şiirime "Anama" adını taktım.

— Çok güzel, oku bakayım.

Şiiri önüme bakarak okudum:

"Südünü tatmadığım,
Kolunda yatmadığım,
Anam benim."

Serap Hanım kıpkırmızı olmuştu. Gözlerini sert sert bana dikmişti. Ben başımı eğdim devam ettim:

"Bakma öyle yüzüme,
El mi sanırsın beni.
Danış ana kalbine.
Belki tanırsın beni."

Serap Hanımın yüzüne bir iki damla indi.

— Yaşar, dedi nedir sendeki bu hâl? Zavallı anacığın doğurmadı mı seni? Onun ölümüne yanmadın mı günlerce? Ben de bir anayım. Sana da analık ederim Yaşar. Seninle övünürüm. Ama bu sözlerin, bu içinden gelen duygular Ömer Beyin huzurunu kaçırıyor, ben de üzülüyorum.

O kadar duygulanmaştı ki, çıkıp gitti.

Ömer Beyin içinde bana karşı birkin varmış. O salonda, hizmetçinin parasını çalan Oğuz'u döverken, ben araya girdiğim zaman bu kin belirdi. Yüzüme bir tokat indirdi.

Ben Oğuz değildim. O tokatları yedikçe karşı geliyordu, ama ben, zayıf yüzüme o sinirli, beyaz el inince sendelemiş, dizlerimin üzerine düşmüş, ellerimi yüzüme kapatmış:

— Anne, diye haykırmıştım.

Serap Hanım bana doğru koştu:

— Ne yaptın Ömer, diye haykırdı.

Burnumdan kan boşanmıştı. Ellerim kan içindeydi.

Serap Hanım beni kolumdan yakaladı. Banyoya götürdü. Yüzüme sular serptim. Burnumun deliklerine pamuklar tıkadık. Yatağıma uzandım.

Aradan bir saat geçti. Serpil beni bekliyordu. Kan dinmişti. Ama yüzümün bir tarafı iyice kızarmıştı.

Serap Hanım odaya girdi.

Kalktım, doğruldum. Yüzümün bir yanı kızarmıştı, baktım yüzüne. Çok üzgündü. İçini çekiyordu:

— Bağışla Yaşar, dedi. Bu çocuk öldürecek onu. Böyle herkesin hatırını saydığı bir kimsenin oğlunun hizmetçisinin parasını çalacak kadar kötülüğe sapması ne kadar acı. Keşke karışmasıydın Yaşar.

Bir başarı kazanmış gibi gülüyordum.

— Anne, diye bağırdım, siz geldiniz Serap Hanım, dedim.

Şaşkınlık içinde kaldı:

— Yaşar'cığım, üzülmez miyiz? Başka kim vardı sana yardım edecek?

— Olsun, Anne, dedim siz geldiniz.

— Herkes başı sıkılınca Anne diye bağırır Yaşar.

— Ben de bağırdım, siz geldiniz. Çünkü benim annemsiniz.

— Keşke olsaydım Yaşar. İstersen bana hep anne dersin.

— Ben acıma istemiyorum. Bana inanmanızı istiyorum.

— Yaşarcığım, yavrum, bir annen vardı. Bir baban vardı. Bunların dışında başka insanların oğlu olduğunu nasıl düşünebiliyorsun?

— Siz olanlara, hakikat sandığınız şeylere inanmışsınız. Başka türlü olmaz sanıyorsunuz. Ama zavallı bir buzağı, bir kuzu, nihayet bir civciv anasını nasıl tanıyorsa ben de sizi öyle tanıyorum. Hakikatleri ben de biliyorum. Ama inanmıyorum onlara, insanların bir iç güdüleri var.

Serap Hanım ellerini yüzüne kapattı.

— Yaşar, kendini de, beni de üzme. Ömer Beyi de suçlu bulma.

— Bulmuyorum, ancak zavallı Cemile annemin sözünü unutmuyorum. Bana, Oğuz'u koru demişti. Neden söyledi bunu. Belki ben onun haylaz bir çocuk olduğunu yazmıştım. Cezalandırıyorlar, demiştim. Belki bir anne olarak bunu istemiyordu, ölüm hâlinde bile bana bunu söyledi.

Serap Hanım gözlerini biraz fazla açarak:

— Onu koru, dedi öyle mi? diye sordu.

— Evet.

— Çok şey, ben Oğuz'un annesi değil miyim? Senin yardımına, korumana ihtiyaç kalır mı?

— Bilmiyorum. O bana daha çok şey anlattı. Ama ben gittikten sonra pek az yaşadı. Hattâ can vermek için beni beklediğini söylediler. Daha evvel gitseydim belki çok şey öğrenecektim ondan. Söyleyecek takati ve ömrü kalmamıştı. Ancak bana Doktor Adnan Beyle Dadı kalfayı bulmamı söyledi.

Serap Hanım yine gözlerini bana dikti:

— Doktor Adnan mı? O aile doktorumuzdu.

— Evet, onun öldüğünü Dursun Efendiden haber aldım.

— Niçin bana sormadın Yaşar?

— Benim duygularıma siz kuruntu diyorsunuz.

— Sen hakikatleri kabul etmiyorsun Yaşar. Bu kuvvetli inancın karşısında seninle beraber olmak isterim.

— Anne.

Serap Hanım yüzüme baktı, içini çekti:

— Oğlum, dedi.

— Anne, Dadı kalfa kimdi? Şimdi nerede?

Serap Hanım açık gözlerle bana baktı.

— Dadı kalfa yaşlı bir hizmetçimizdi. Yaşar, o daha Serpil doğmadan öldü.

— Oh, hakikati bilenlerin hepsi ölüyorlar. Ben ne olacağım, ben kimim, bu duygular beni çıldırtacak.

— Yaşar, daha sonra yine görüşürüz yavrum.

Okulda Oğuz benim yanına geldi. Yüzünün iki tarafında da şamarların indiği yerler kızarmıştı. Fakat o bunlara alışıktı:

— Yaşar, dedi.

— Efendim.

— Sana kötü davrandığım için çok üzgünüm.

— Ziyanı yok, biz kardeş sayılırız.

— Sen bir köylünün oğlusun, ben bir zengin adamın.

— Bu iki gencin birbirlerini sevmelerine, arkadaş olmalarına engel değildir Oğuz.

— Ama sen bana Oğuz Bey demelisin.

— Peki, Oğuz Bey.

Oğuz uzaklaşır gibi yaptı. Sonra yanıma geldi:

— Yaşar, sen beni kurtarmak istedin. Babam sana da vurdu.

— Belki haklıydı. Ama ben inanıyorum ki, dayakla terbiye olmaz.

— Ama dövüyor beni.

— Beni dinle. Senin için her şey kolaydır. Ailen zengin. Yiyecek, elbise, sıkıntı düşünmezsin. Hattâ sigara içmek için para bile bulabilirsin. Ama sen hiç çalışmıyorsun.

— Ne yapayım, ben sigara içmeden yapamıyorum.

— Sen çalış, ben senin sigara paranı bulurum.

— Sahi mi?

— Bir kere dene.

Hoyrat, kaba, patavatsız olan Oğuz'un bir kaç hafta içinde az çok başarı göstereceğini ümit etmezdim. Fakat o yılın ilk notlarında beş almıştı. Bu onun görmediği bir aritmetik notu idi. Tarih dersi de düzelmişti.

Onunla meşgul olmaya hiç niyetim yoktu. Ama Cemile annem bana onu korumamı söylemişti. Nedeni ne olursa

olsun bunu yapmalıydım.

Bir akşam Ömer Bey yanıma gelerek:

— Sana teşekkür ederim Yaşar, dedi.

Bana tokat vurduğu günden beri hiç konuşmamıştı. Serap Hanım buna çok üzülüyordu. Ben cevap vermedim. Serap Hanım:

— Oğuz üzerinde çok olumlu tesirin görülüyor Yaşar, dedi. Biz de dayağın bir terbiye aracı olmadığını biliyoruz. Ama Oğuz insanı canından bile usandırıyor. Her çareye baş vuruyorsun, bir sonuç alamıyorsun.

— Biricik oğlunuz olduğu için biraz fazla şımartmış bulunuyorsunuz. Tabiî bunda hakkınız vardı. Çünkü canlı bir çocuk dünyaya getiremiyordunuz.

Serap Hanım yüzüme bakarak:

— Bunu kimden duydun, dedi.

— Babamdan duymuştum, dedim. Annem de sizinle aynı günde anne olmuş.

— Evet, öyle olmuştu.

— Sonra kırkları karışmasın diye annemi yollamışsınız.

Serap Hanım:

— Benim böyle bir şeyden haberim yok, dedi. Zaten bu cahil insanların inancıdır.

— Belki de çok yerinde bir düşüncedir.

Ömer Bey başını bana çevirdi. Serap Hanım:

— Yaşar, dedi. Sen zeki bir çocuksun, böyle gülünç bir düşünceye nasıl inanabilirsin? Hastahanelerde bir günde yüzlerce çocuk doğuyor.

— Bu konu üzerinde tartışmanın zamanı değil hanımefendi.

— Yaşar niçin değiştin böyle birdenbire. Üzülüyorum ben.

— Ben benliğimi, kimliğimi arıyorum efendim. Onu muhakkak bulacağım.

— Memnun olurum, Yaşar. Oğuz'dan bahsediyorduk.

— Evet. Şüphesiz o da büyük sıkıntılar içinde. Benimle alay etmesine rağmen ben ona içtenlik gösterdim. Niyetim çok basit. Bir zaman onunla birlikte yürümek, sonra onu yavaş yavaş kendi yoluma çekmek.

— Mükemmel bir fikir yaşar. Ama biz nihayet arkadaş gibi muamele edemeyiz. Bunu ancak sen başarabilirsin.

Ömer Bey:

— Bunu nasıl akıl ettiniz? diye sordu.

— Köydeki öğretmenimin uygulaması böyleydi, dedim.

*
* *

Düşünceleri, yargıları birbirine çok ters düşen, ama ikisi de aynı yaşta iki gencin anlaşması Ömer Beyle Serap Hanıma çok ters geliyordu. İlk zamanlarda çok çekişmiştik, daha doğrusu ben Oğuz'un bütün kabalıklarına katlanmıştım. Ama artık o bana iyice bağlanmıştı.

Sokağa çıkmadığım, tatil günlerinde resim yaptığım da oluyordu. Oğuz saz çalarken ben resim kâğıdının üzerine eğiliyordum. Bir gün Serap Hanım odaya geldi. Resmi gördü. Sonra onu Ömer Beye göstermemi istedi.

Aşağıya indim. Ömer Beyin babası musiki meraklısı olduğu kadar resme de meraklıymış. Bu resim tutkusu bütün ailede vardı. Hattâ Serpil bile resimde hayli ileri görünüyor, sekiz yaşında bir kız olduğu hâlde birkaç çizgi ile bir insanın karakteristik taraflarını bulup ortaya çıkartıyordu.

Ömer Bey daima temkinli ve soğukkanlı idi. Serap Hanıma:

— Oğuz'un resmi mi? diye sordu.

— Hayır, Ahmet Efendinin, Yaşar'ın babasının resmi olacakmış. Yalnız kaşlarına kadar olan yukarı kısmını yapmış, ben de Oğuz'un zannetmiştim.

Ben çok sakin bir hâlde:

— İnsan insana benzer, dedim. Benim size benzediğim gibi.

Ömer Bey soğukkanlılığını kaybetti:

— Bana benzediğini nereden çıkardın? dedi.

— Serpil geçen gün aile albümünü karıştırıyordu. Sizin çocukluk resminizi bana gösterdi. Hattâ o hatırlattı sizin çocukluk resminizle benim aramda bir benzerlik bulunduğunu.

— Böyle münasebetsiz benzetişler istemiyorum ben.

Niçin, neden sinirlendiğini anlamak güçtü. Sonradan o aile albümünü ortadan kaldırdığını öğrendim.

Bir akşam, yemekten sonra Ömer Bey:

— Yaşar, dedi. Siz biraz daha kalınız. Bazı hususlarda görüşmek istiyorum.

Serap Hanım kuşkuluydu. Kocasına yalvarır gibi bakıyordu, bizden uzakça bir yere oturmuştu.

Ömer Bey beni karşısına aldı. Sigarasını yakdıktan sonra:

— Beni dinle yavrum, dedi. Ölen anneni, çiftçi olan babanı beğenmeyip de hatırlı ve zengin bir ailenin oğlu olmaya çalışman sadece bir vefasızlık değildir. Bu ahlâksızlıktır ki, bunu sen hiçbir zaman yapamazsın. Bir takım tesadüflere benzeyiş ve benzetişlere kapılıp huzursuzluk yaratman sana karşı hakiki bir anne ve baba gibi davranan biz-

leh de üzüyor. Bu iddialarla Serap Hanımı da etki altına alıyorsun.

Elimle bir işaret yaptım. Ömer Bey:

— Söyle, dedi.

— Sizde benim öz babam olduğunuza dair bir şüphe yok mu?

Ömer Bey kaşlarını çattı. Düşündü ve:

— Ben her şeyi sağ duyu ile düşünürüm, dedi. Ben senin baban olamam. Ben Oğuz'un babasıyım.

— Muhakkak efendim, dedim. Ama ben Oğuz, Oğuz da Yaşar olamaz mıyız?

— Ne demek bu Yaşar, kelime oyununa mı kalkıyorsun?

— Beyefendi, siz sadece bir oldu bittiye kapılarak başka ihtimalleri ele almayı mantıksız buluyorsunuz. Ben ne kibar bir ailenin evlâdı olmak, ne de zengin bir muhitte yaşamak istiyorum. Ben sadece hakikati öğrenmek istiyorum. Maalesef annem, doktor Adnan Bey, Dadı kalfa ölmüş bulunuyorlar. Onlardan biri sağ kalsaydı hakikati öğrenebilirdik.

— Hâlâ ısrar ediyorsun.

— Benim ısrarım sizi ilgilendirmez beyefendi. Ben burada kendi kendimi ve hakikati arıyorum.

— Seninle bu konuda bir daha görüşmeyeceğim ve rica ederim Serap Hanımı da bir takım vehimlere düşürme.

— Bu tenbihinizi tamamıyla tutacağım. Sizden son bir bilgi rica edeceğim. Lütfen bunu benden esirgemeyiniz.

— Nedir? söyle.

— Annemle babam oğullarını alarak köye geldikleri zaman annem bir mendile sarılı olarak babama yirmi bin lira vermiş. Bu parayı kendisine doktor Adnan Bey vermiş. Siz bunu hatırlıyor musunuz?

Ömer Bey:

— Hayır, dedi. Ben böyle bir para vermedim.

— Meselâ çok zayıf olan çocuğa bakmak için, yardım parası olarak vermiş olamaz mısınız?

— Hayır. Onların birikmiş otuz bin lira kadar paraları vardı. Böyle bir yardıma lüzum yoktu. Zaten gitmeleriyle ben meşgul olmadım. Bu gibi işlere aile doktorumuz bakardı. Kalabalık olmadığımız için doktorluk fazla işimiz olmazdı. Adnan Bey ailemizden biri gibiydi. Kendisine amcabey derdik.

Ömer Bey lüzumundan fazla konuşmuş, bana izahat vermiş olmaktan sinirlendi. Ben ısrar ettim:

— Siz zengin bir ailesiniz. Bu kadar bir parayı her zaman bir yere verebilirsiniz. Fakat babam için bu bir servettir. Almadığı bir paranın sözünü edemezdi. Zaten para babama değil anneme verilmiş. Ama ne için? Ne sebeple? Bunu öğrenmemiz gerekli.

Ömer Bey:

— Konuşmayı kâfi görmediniz mi Yaşar Bey? dedi.

— Teşekkür ederim.

Kalktım. Gideceğim sırada:

— Sizi bu gibi kuruntularımla bir daha rahatsız etmiyeceğim, dedim.

Ömer Bey:

— Bir dakika, dedi. Böyle bir paranın annen Cemile Hanıma verilip verilmediğini anlamak benim için mümkündür. Bununla meşgul olacağım. Ama bu parayı Adnan Bey kendi cebinden veremezdi. Çünkü emekli bir adamdı.

— Benim sorularıma cevap vermekle katlandığımız zahmete teşekkür ederim efendim, dedim.

— Bir dakika bekle Yaşar.

Salonda bir kütüphane vardı. Ömer Bey camlı bölmelerden birini açtı. Kalın bir defter çıkardı. Geriye doğru sahifeleri çevirdi. Bir yerde durdu. Elini satırların üzerinde gezdirerek aşağıya doğru indi ve bir yerde durdu. Başını kaldırdı, benim yüzüme baktı:

— Burada şöyle bir kayıt var. Yirmi bin lira. Doktor Adnan Beye isteği üzerine ödenen.

Ömer Bey epeyce sıkılmış bir hâlde oturdu. Defteri biraz daha inceledi ve yine başını kaldırdı:

— Annen Cemile Hanıma verilen para her hâlde bu olacak. Fakat bunun neye karşılık olarak verildiği masraf kısmında yazılı olmadığı gibi Doktorun hesabında da yok. Sene sonuna bakıyorum. Orada şu kayıt var: Adnan Beyin zimmeti ve karşısında yirmi bin lira...

Serap Hanım çekinerek:

— Cemile'ye böyle bir para verildiği anlaşılıyor, dedi. Bunu da Adnan Bey vermiş. Ama ne için?

Dudaklarımın ucuna bir söz geldi. Fakat kızardım. Söylemedim. Daha vakti gelmemişti.

İmtihanların başladığı sıradaydı. Ömer Bey bir gece beni yine salonda alıkoydu.

— Oğuz sen çalış, dedi. Yaşarla biraz konuşacağım.

Yalnız kaldığımız zaman evrak çantasından bir dergi çıkartarak aramızdaki alçak sehpanın üzerine koydu.

— Bu edebiyat dergisini alıyor musun Yaşar? dedi.

— Hayır efendim.

— Öğretmeninle mektuplaşıyor musun?

— Ara sıra yazıyorum efendim.

— Bak burada köyden mektuplar başlıklı bir yazı var. Bunu senin Murat öğretmenin yazıyor. Ben bu dergiyi alırım. Öğretmenin senden söz ettiği için sana da gösterdim.

Ömer Bey oturdu. Derginin sahifelerini çevirip aradığı yeri buldu.

— Öğrencilerimden biri Yaşar Uslu idi, diyor. Şöyle devam ediyor:

"O köyde yadırganan bir yüz. Onu tarhana yaygısının başına bekçi koysanız tavuklar yarılamadan tarhananın yendiğinin farkına varmaz. Çünkü elindeki kitaba dalmıştır. Hiçbir iş yapamadı o. Beş yaşına kadar anasının sırtında kambur veya göğsünde bir ur olarak yaşadı. Kucaktan inse üşüyüp ölecekti sanki. Su testisine o kadının sırtında eş oldu. Bana da kucakta geldi. Mariz bir çocuktu. Çevresini, toprak damlı evini, yuvarlak başlı köylü çocukları, yırtık entarili, bacakları çıplak, sarı sarı kızcağızları yadırgıyordu. Onun oynadığını hiç görmedim. Sordum:

— Bu çocuk kimin ?

Babası:

— Benim, dedi. Allah bağışlarsa.

— Olamaz, dedim. Ben otuz yıllık öğretmenim. Çocukları iyi tanırım. Bu bir şehir çocuğudur.

— Tamam, bildin, dedi. Zati şehirde, hem de İstanbul'da doğdu.

— Babası ? dedim.

— Benim, dedi.

Fazla kırıştırmadım. Bana lâzım olan öğrenciydi. Bu mariz çocuk fevkalâde bir zekâya sahipti. Onun harika çocuklardan biri olduğuna inandım. Bugün ortanın son sınıfında olan Yaşar Uslu'nun bir kaç şiirini sunuyorum. İşte Umut adlı şiiri:

— "Şafak söker gibi benim içimde.

Umut mudur, hayal midir, düş müdür..."

Yaşar Uslu annesinin ölümüne şöyle yazıyor:

"Son nefeste yetiştim, yüzünü gördüm annem.

İçimde her ne varsa alıp götürdün anne.."

Bu mariz çocuk şimdi bir ruh hastasıdır. Onda daima kendisini toplumun içinde arayan bir hâl var. Her yer onun için gurbet. Her kadın onun için bir ana. Kendisini bedeninin bir yarası gibi sakınan çilekeş anacığının mezarında, toprakları avuç avuç öperek ağlayan Yaşar, bakıyorsunuz bir başka kadına sesleniyor:

"Bakma öyle yüzüme,

El mi sanırsın beni.

Danış ana kalbine.

Belki tanırsın beni."

İleride edebiyatımıza çok güzel eserlerle katılacak olan bu duygulu gencimiz yaşının çok üstünde düşüncelere sahip olduğu gibi mükemmel diyebileceğim derecede saz ustasıdır. Okul defteride gördüğüm çizgilerinde de resme karşı olan bir başka tutkusuna da şahit oldum. Bir başka yazımda bu kıymetli öğrencimden yine söz edeceğim..."

Ömer Bey sakin bir hâlde:

— Yaşar, dedi. Bir şair her sahada konuşur, her konuda şiir yazar. Kendisine sevgiler, sevgililer bulur. Bu çok olağan bir durumdur. Ben de şiir denemeleri yaptım. Ama bir farkımız var, sen şiirlerinde yazdığına inanıyor ve kendini ihmale uğramış sayarak mutsuz oluyorsun.

Ben başımı kaldırmadan:

— inandığım şeyler beni mutlu etmeye yeterli, dedim. Ama hiçbir zaman dergilere giderek eserlerimin basılması-

nı istemedim.,Öğretmenim benden yazılarımı ister. O beni hâlâ yetiştirmek gayretindedir.

— Yetişecek yeteneklere sahipsin Yaşar, Yeter ki, zekanı duygularını olumlu yollarda kullan.

Anlıyordum ki, benim duygularım ve ileriye sürdüğüm belge değerindeki fikirler Ömer Bey üzerinde hiçbir etki yapmamıştır veya o hakikatleri görmekten korkuyor.

Oğuz'un başarı göstermesine çalışıyordum.

Nihayet Oğuz hayatında ilk defa doğrudan doğruya sınıf geçmeye muvaffak oldu. Serpil de dördüncü sınıfa geçmişti.

Benim imtihanlarım haziran ortalarına kadar sürdü. On dört yaşımın içinde ortayı bitirmiştim.

İmtihandan çıktığım son gün köye gitmek için müsaade istedim. Ömer Bey oğlu üzerinde yaptığım etkiden çok memnundu. Beni mükâfatlandırmak istiyordu. Fakat her teklifini kesinlikle reddettim.

Ayrılırken o güne kadar bana verilmiş olan ve sarfetmeye lüzum görmediğim harçlıkları Serap Hanıma teslim ettim. Daha sonra kendisinden isteyeceğimi bildirmiştim.

*

Kapıyı bana taze bir kadın açtı. Yüzüme garip garip baktı:

— Kimi ararsın? dedi.

— Ahmet Efendiyi.

— Ahmet Efendi kahvede, oraya var.

Kapı kapandı.

Hava kararmış, davar ahırlara dağılmıştı. Elimdeki bavulu avlunun dışında, duvarın dibinde bıraktım. Üstüne iliştim.

Avludaki köpek boyumca zıplıyor, yüzümü yalamak istiyordu. Onu geçen gelişimde yavru bulmuştum. Beni unutmamıştı, ayağımın dibinde, yüzüme güler gibi bakıyor, ben kımıldadıkça kulaklarını kısıyor, gözlerinin içi gülercesine anlamlaşıyor, kuyruğu ile yerden toz kaldırıyordu.

Köye gece ile beraber bir sessizlik, bir hareketsizlik kalın bir örtü gibi çökmüş, her şey bu örtünün altında kalmıştı.

Kalkıp öğretmenin evine gitmeye niyetlendiğim sırada biri bana doğru yöneldi.

— Kim o? diye seslendi.

— Yabancı yok, dedim. Benim baba.

— Yaşar sen misin?

Adımlarını sıkıladı, gelip beni kucakladı.

— Hoş geldin oğul, niye girmedin eve?

— Seni bekledim baba.

— Gel buyur.

Bavulumu elimden aldı. Kapıya seslendi:

— Zeynep aç biyol. Yaşar gelmiş, Yaşar.

Genç kadın açtı kapıyı. Başını örtmüştü. İçeride sedirli odaya koydular beni. Babam elektrik düğmesini çevirdi. Tavandan sarkıtılan duyun ucundaki ampul aydınlattı odayı.

Yeni yaygılar, yeni örtüler gördüm. Evin içinde de değişiklikler vardı. Anamın el emeği ile işlediği, göz nuru döktüğü perdeler, masa örtüleri kaldırılmıştı.

Halam da yoktu evde.

Babam yün çoraplarıyla tahtaları esneterek odaya girdi:

— Eee, hoş geldin Yaşar, dedi. Nasılsın, eyi gördüm seni.

Oğuz'a ne kadar benziyordu! Bakışı, öksürüğü, gülüşü bile. Fazla ince düşünen adam değildi. Zaten toprak işi onu yaşlandırmış, saçları kıralmış, yüzünün, ellerinin güneş gören yerleri tuğla rengini almış, yol yol çiziklenmişti.

— Yaşar, dedi. Halan ihtiyar karı. Torunları var. Allah razı olsun beni yalnız bırakmadı. Ama duramadı fazla. Ne yaparsın oğul, ölenle ölünmüyor.

Anlamıştım yaptığını. Gülümsemeye çalıştım:

— Bu yaştan sonra yalnız olamazdın baba.

Sonra, sordum:

— İnci nerede?

— Halan aldı yanına, dedi. Çok sever onu.

Sıkıntılı görünüyordu.

— Oğul bir çorba içeriz değil mi?

— Bilmem, sen bilirsin.

Babam kalktı, evin yanına sonradan eklediğimiz, mutfak yaptığımız bölüme girdi. Kap kaçak gürültüsü geliyordu. Bir aralık öteki odaya girdi:

— Zeynep, misafir geldi Yaşar, diyordu. Kalıcılardan değil. Ayıp ediyorsun.

Genç kadın hırslı hırslı bir şeyler söyledi.

Baba oğul, karşılıklı, mutfakta tahta masanın başında bir çorba içtik, bulgur pilâvı yedik.

Vakit geç olmasaydı öğretmenin, ya da halamın evine giderdim. Babamın yükten alıp serdiği şiltenin üzerinde yattım. Hemen bütün gece bitişik odadan gelen söylentileri duydum. Kadın durmadan bir şeyler söylüyor, babam hep aşağıdan alıyordu.

Sabah oldu. Yine babam işe koyuldu. Kadın çıkmadı ortaya. Fazla duramadım evde. Babam da beni alıkoymak için direnmedi. Halamın oturduğu yakın köye kadar yürüdüm.

İnci beni görünce boynuma atıldı. Halam ardından yetişti. Oradan candan bir karşılama gördüm. Halam beni kucakladı. İnci yanımdan ayrılmadı. Kadın dertliydi:

— Yıkıldı bu yuva, diyordu. Baban o karıyı, o Zeynep'i almak için davarın çoğunu sattı. Tarlaların ikisi de gitti. Onbeş bin lira başlık parası verdi. Haydi yalnız kalamazdı diyelim. Ne vardı böyle sütü bozuk, burnu büyük kızı alacak.

BU ÇOCUK KIMIN

Bak şuncacık Inci'yi barındıramadı evde. Aldım getirdim. Kızın kolunda, bacağında maşa, oklava çürükleri daha duruyor.

Halam pek dolu olacak ki, bana anlatırken ağlıyordu:

— Ah Cemile başını kaldır da kıymetli çocuklarının hâlini gör!

Ne yapacağımı şaşırdım. İnci dokuz yaşına gelmişti. Gösterişli, çabuk gelişmeye başlamış bir kızdı. İmtihanlara girebilmek için halamla birlikte üç gün köye gidip gelmiş.

Öğretmeni evinde bulamadım. Şehre inmişti. Kahveye gittim. Köy sanki benim için boşalmıştı. Büyüdüğüm, beş yıl okuduğum köyde kendimi bir yolcu gibi sayıyordum.

Bavulumu almak, halama gitmek aklıma geldi. Aç da kalsam orada aç kalmalıydım.

Eve vardım. Babamın ayakkabıları kapının dışındaydı. Kapıyı vurup bekledim. Sonunda kapının ardından bir ses geldi.

— Ne istiyon?

— Bavulumu almaya geldim, dedim.

Kapı aralandı. Zeynep bavulun sığacağı kadar kapıyı açıp bavulu dışarıya koydu. Kapıyı yüzüme kapadı.

Elimde bavulla avluyu geçtim, alaca karanlıkta yürümeye başladım. Yolun köye girişinde, sağ tarafta mezarlık kalıyordu. Oraya yöneldim. Ay yavaş yavaş çıkıyor, ortalığa soluk bir ışık dağılıyordu. Mezarın toprağını elimle yığın yaparken baktım babam geliyor, bana doğru.

Toprağa oturdu. Solukları birbirine ulaşıyor, göğsü inip kalkıyordu.

— Kimseye suç bulma, dedi. Ben dağıttım bu toprağı.

Dişlerimi sıktım:

— Senin elin varmazdı bu mezarın toprağını dağıtmaya. Sütü temiz bir kız bulamadın mı alacak? Gayri öksüz kardeşimde mi barınamıyacak senin yanında? Bunlar için mi tarlaları sattın, davarı sattın, bu karı için başlık parası verdin? Bir yıl hasretlik çeken oğlun geliyor, onu evinde barındıramıyorsun. Bundan sonra ben de bu köye gelmiyeceğim. Gelirsem inci'yi alıp gideceğim. O tarlalarda o davarda Cemile'nin, benim analığımın hakkı var. Bir mezarı bile kıskanan bu karı sana yar mı olacak sanırsın? Haydi Allah mübarek etsin.

Babam ellerini dizlerine dayayıp çömeldiği yerden kalktı. Uzanıp servi fidanını yerden kaldırdı. Küçük dalcıklarını yola yola karanlıkta kayboldu.

Daha sonra, iki gün geçince öğretmenimi görmek için köye uğradım. Murat Bey beni sevinçle karşıladı. Kendisini görüp istanbul'a döneceğimi söyledim. Biraz telâşlı görünüyordu.

— Yaşar, dedi. Sen şikâyet mi ettin? Baban yeni aldığı kızı dövmüş, evden atmış. Kız babasının evine gitmiş, ihtiyarlar toplandı. Beni de çağırdılar. Kızın babası, dayısı gelmiş. Davacı olacaklarmış. Dayağın sebebini sormuşlar:

— Sütü bozuk çıktı, demiş. Şuncağız kızımı, ablamı evden kovdu. Cemile'nin mezarının toprağını dağıtıp dümdüz etti, oğlum gurbetten geldi, evimde bir gece barındıramadım. Böyle karının bana lüzumu yok. On beş bin liraya başıma belâ almışım.

Öğretmen içini çekiyordu:

— Cemile Hanımı bilirim Yaşar. Seni kucağında taşıdığı günlerde de gördüm. Mazlum kadındı, gayretli kadındı. Ahmet'i Efendi eden o zavallıydı.

— Zeynep'in babası, dayısı ne ettiler? diye sordum.

Öğretmen kaşlarını çattı?

Ay yavaş yavaş çıkıyor.

— Baban mezar meselesini anlatınca Zeynep: İyi vardım, ben kuma istemem evimde, demez mi? Babası "Sende Allah korkusu yok mu" deyip attı köy odasından dışarı. Ahmet Efendi, dedi. Böyle karıların başından sopa eksik olmamak gerek. Ben evimde kabul etmem böylesini. Tarlandan, davarından oldun, on beş bin kâğıdı saydın. İster karı et, ister ırgat gibi kullan. Gayri sen bilirsin. Dün akşamdı. Zeynep yalvarmış, eve girmiş, girince dikilmek istemiş, baban yeniden atmış kapıdan. Komisere gitmiş, Zeynep. Onun Cemile'nin mezarının toprağını dağıttığını biliyor herkes.

Kovmuşlar oradan da. Hiçbir komşu barındırmamış. Baban da çok kızgın.

Biz konuşurken kapıya gelenler oldu. Öğretmen baktı. Gelen babammış. Beni ararmış. Halama kadar gitmiş. İnciyi alıp getirmiş. Beni de aldı. Eve gittik. Kızcağız Zeynep'ten korkardı. Ama babam bir iki gün içinde değişmişti.

O gece babamın evinde yattım. Sabahleyin bir kamyona atlayıp, oradan da İstanbul'a gidecektim. Akşam, el ayak çekildikten sonra sordum:

— Baba, Cemile anamın beni dünyaya getirdiği sırada hiçbir şey gözüne çarpmadı mı?

— Ne bileyim oğul.

— Anam hiç mi bir şey söylemedi?

Babam düşündü, düşündü.

— Bak Yaşar, dedi. Aklıma geldi. Cemile hep ana olmak ister, ama çocuklar ya doğunca, ya da doğmadan ölürlerdi. Doktor Cemile'ye ağır kaldırma, yat, çocuk iyi beslenirse doğum güç olur ama dayanıklı olur, demişti. Cemile hep yatardı. Kız da olsa, oğlan da olsa adını Yaşar koyacaktık. Şimdi o günleri görüyorum sanırsın. Ben hastahaneye vardığım zaman bir gün geçmişti aradan. Cemile seni emziriyordu. Bayağı kaşı gözü belli, topaç gibi oğlancıktın. Geldim, daha sonra seni gördüğüm zaman şaştım. Yarı yarıya kalmıştın. Doktora sordum: "Meraklanma" dedi. "Çocuk çok yağlanmıştı. Anadan ayrılınca eridi, zayıfladı. Tez zamanda toplar kendisini inşaallah." Cemile'de de bir değişiklik vardı. Seni bırakmazdı kucağından, başını bir yana eğer, gözleri hep yaşarırdı. Ben Çamlıca'ya gittim. Beş on gün sonra da doktor Çamlıca'ya geldi. Çocuğun yaşaması için dağ havası gerektiğini, hemen köye gitmemizi söyledi. Ben de Ömer Beye söyledim. Hemen yola çıktık.

— Anam bir şey söylemedi mi baba?

— Anan hep tasalıydı. Durup durup ağlardı, ama sana çok iyi bakardı.

— Başka bir anlatacağım yok mu baba?

— Yok oğlum, hepsi bu. Geçmiş gün, ne bileyim.

*
* *

İstanbul'a döndüm. Apartmana gitmek istemiyordum. Babamdan para almış olsaydım bir talebe yurduna girecek veya bir pansiyon tutacaktım.

Fakat param olmayınca, ister istemez yine Ömer Beyin apartmanına gitmek zorunda kaldım. Hemen on gün içinde dönmem onları çok şaşırttı. O akşam yemekte babamın tekrar evlenmiş olduğunu ve nasıl bir evlenme yaptığını, hâttâ Cemile annemin mezarının durumunu anlattım.

Benim dönüşüme en çok Serpil'le Oğuz sevinmişti. Serpil kendisini tutamayıp boynuma atıldı. Beni yüzümden öptü, ben de onu öptüm. Oğuz kızı hırpalıyarak üzerimden çekiyordu:

— Kız dursana be! Sululuk etme.

Ayrı kaldığımız on gün ona çok daha uzun gelmişti. Ömer Bey bana gayret vermek için:

— Köyde kalmadığın iyi oldu, dedi. Belki Oğuz'u önümüzdeki yılın derslerine hazırlayabilirsin.

Bana apartmanda bir görev verilmesi biraz sıkılganlığımı giderdi. Onlara bir faydam dokunacaktı.

Temmuz'un ilk günleriydi. Çamlıca'daki köşke gittik. Bu taşınmada benim epeyce yardımım dokundu. Çamlıca, köyü andırıyordu.

Çamlıca'ya yazlık için geldiğimizden Oğuz'la bana ortak bir oda vermişlerdi. Ben yalnızlığı daha çok severdim. Ama bu durum Oğuz'un çok hoşuna gitmişti.

Ömer Bey her sabah gidiyor ve akşama dönüyordu. Çamlıca'nın havasına alıştık. Bu temiz hava, çok derin manzara ona da sağlık veriyor, yüzü biraz renkleniyor, ve o sinirli hâli kalmıyordu.

Bir pazar günü, Ömer Beyin uzak akrabasından yaşlı bir hanım gelmişti. Bahçede beni Serap Hanımın yanında görünce:

— Baban nerede yavrum, dedi. Oğuz değil misin sen?

Şaşalamıştım. Serap Hanım da iyice kızarmıştı. Ömer Bey kameriyeye girerek teyze dediği kadının elini öptü. o:

— Vallahi Ömer'ciğim, diyordu. Oğlun tıpkı sen. Kaşlar, yüz şekli, düzgün burun, gözler tamamıyla o. Şimdi çocukluğun, gençliğin gözlerimin önüne geldi.

Ben artık onların oğlu olduğum iddiasını bir tarafa bırakmıştım. Çünkü bu bana daha fazla bir fayda sağlamayacaktı. Belki konuya değinmem Ömer Beyin canını sıkacaktı.

Kadıncağız bütün samimiyetiyle konuşuyordu:

— Hani Oğuz'u sokakta da görsem tanırdım.

— Teyzeciğim, dedi. Oğuz değil Yaşar.

Necibe Hanım:

— Hani bana Oğuz diye yazmıştın, dedi. Değiştirdin mi?

— Değiştirmedik teyzeciğim, değiştirmedik.

Ben dikkati üzerime çekmemek için kameriyeden çıkmıştım. Serap Hanım da. Ömer Bey de bu davranışımın sebebini çok iyi anladılar.

Misafiri hiç sevmeyen Oğuz o akşam, yemekte sofrada bulunmak zorunda kalınca Teyze Hanım şaşalamıştı:

— Bu da kim? Misafir mi?

Ömer Bey konuyu uzatmamak için:

— Evet, dedi.

Oğuz'un yemek yiyişi çok eğlenceliydi. O yemeğin he-

men içine dalar, ilk lokmasından son lokmasına kadar iştahı ve hırsı eksilmezdi. Ona o yaşına kadar çatal bıçak kullanmasını öğretememişlerdi. Bunun için teklifli misafir yanına pek çıkartmıyorlardı.

Gerek ben, gerek Serpil her zaman için iştahsızdık. Necibe Hanım:

— Yavrum, sen gençsin, yesene, bak misafir delikanlıya diyordu.

Sonra bana sordu:

— Dersler nasıl gidiyor?

— Çok iyi efendim.

— Tabiî zeki babanın zeki oğlu? Musikiye merakın var mı?

Biraz tambur çalıyorum efendim.

— Deden çok iyi resim yapardı.

— Öyleymiş efendim.

Bir pazar günü yemekten sonra Oğuz öyle uykusuna yatmıştı. Ben masanın üzerini düzeltiyordum.

Serap Hanım içeriye girdi. Oğuz'a üzüntü ile baktı. O horlayarak uyuyordu. Ayakkabılarını bile ayağından çıkarmadan elbisesiyle karyolasına uzanmıştı.

Serap Hanım bana döndü:

— Yaşar, artık benden ümidini kestin mi?

Ne güzel, ne renkli, ne candan bir kadındı.

Masanın üzerindeki yazı defterimi aldım, bir sahifesini açtım. Serap Hanım mırıldanarak okudu:

"Dudağımda acısın, bakışlarımda bir nem,
Yakınlığın cennetse, uzaklığın cehennem.
Hangi oğul çekmiştir böyle bir işkenceyi
Sana ulaşabilmek meğer ne göçmüş annem...

Serap Hanımın gözlerinden yaşlar iniyordu:

— Yaşar, annen olduğuma sahiden inanıyor musun? dedi.

— Siz annem olmadığınıza inanıyor musunuz Hanımefendi?

— Nasıl olur çocuğum ortada birçok hikakat var?

- Siz hakikatlere gözlerinizi kapatıyorsunuz. Necibe Hanım teyze bir bakışta benim kim olduğumu gördü. Bana kastınız düşmanlığınız mı var ki, kabul edemiyorsunuz beni? Ömer Beyin babam, sizin de annem olduğunuzdan hiç şüphem yok hanımefendi.

Bizi dışarıdan dinlemiş olan Ömer Bey:

— Serap, dedi. Onu al da bahçeye getir.

Ömer Beyin arkasından bahçeye indik. Kameriyeye girdik. Kameriyeyi saran menekşe gülleri baygın baygın, ama ince ince kokuyordu.

Ömer Bey karşısında bir yere oturttu beni. Serap Hanım da:

— Siz de lütfen Yaşar Beyin yanına oturunuz valde Hanım, dedi.

Sigarasını yaktı.. Sinirli bir insandı, elleri titriyordu.

— İki yıldan beri beraberiz Yaşar, dedi. Senin çok zeki bir çocuk olduğuna inandık. Evvelce de söylediğim gibi seni evlât edinmeye her zaman için hazırız. Sen bir kere anne olarak benimsediğin Serap'ın yüzüne bak, bizimle hiçbir kan hısımlığın olmadığı da anlaşılsa ona evlât olmayı istemez misin?

— Benim hakikaten evlâdınız olduğuma inandığınız gün bana kanunun tanıdığı hakları verebilmeniz için evlâdınız olurum.

— İnanmazsak?

— Beni sizi inandırmaya uğraşmıyacağım. Ben zengin ve asil bir ailenin evlâdı olmak hevesinde değilim. Asabiyetinizle beni susturuyorsunuz. Huzurunuzu kaçırmamak için yanınızda bir sığıntı gibi yaşıyorum. Hâlbuki ben sizin hakiki oğlunuzum. Nedense siz her şeyi tesadüflere bağlıyorsunuz. Benim ortaya attığım belirtilere gözlerinizi kapatıyorsunuz.

Ömer Bey:

— Şu belirtileri bir daha sayar mısın lütfen, dedi.

— Albümdeki gençlik resminizi niçin ortadan kaldırdınız dedim. Aramızda fizik bakımından bir benzerlik olduğundan mı?

Ömer Bey dişlerini sıktı:

— Yaşar, Serab'ın benden şüphe ettiğini, bu suretle hayatının bir cehennem hayatına döndüğünü mü istiyorsun? Cemile ile benim hiçbir ilişiğim yoktur. Buna Allah şahittir. Kahrolayım yok.. O masum ve mazlum bir kadındı. Serap için canını verirdi.

— Ömer Beyefendi, Cemile Hanımla sizin aranızda bir ilişki düşünmek fecidir, dedim. Bir ölü kadının şerefiyle oynamayınız. Fakat siz işi bu tarafa dökerseniz Ahmet Efendi ile Serap Hanımefendi arasında da bir ilişki düşünmek gerekir. Çünkü Oğuz benim babalığımın tam bir benzeridir.

Karı koca birbirlerine baktılar. Ömer Bey ter içindeydi.

— Çocuk, sen insanı çıldırtırsın, dedi. Senin delillerin nedir? Onları söyle.

— Eskiye ait bir hikâye dedim. Ben bunları öğrendiklerime dayanarak ortaya hakikati çıkardım. Bakınız, anlatıyorum:

— Ahmet Efendi ve Cemile yanınızda çalışıyorlardı. Cemile, Serap Hanımı çok seviyordu. Serap Hanım da bu temiz yürekli köylü kadından hoşlanıyor, ona kardeşçe mu-

amele etmek tenezzülünde bulunuyordu. Öyle mi hanımefendi?

Serap Hanım:

— Hakikaten böyle Yaşar, dedi. Cemile'yi çok sevmiştim.

— O da sizi sevmişti Hanımefendi. Aranızda ayrıca müşterek bir dert vardı. Anne olamamak. Cemile bir iki defa ölü çocuk doğurmuştu. Yine hamileydi. Kız veya oğlan olsun, doğacak çocuğun adını Yaşar koyacaklardı. Anadolu'da çocukların yaşaması dileğiyle konmuş böyle isimler vardır; Yaşar, Dursun, Durdu gibi. Hanımefendi de bir tesadüf eseri olarak hamileydiler. Bir iki defa, bütün ihtimama rağmen çocukları doğmadan ölmüştü. Tamam mı hanımefendi?

— Tamam.

— Aile doktorunuz ve Dadı kalfa doğumun yapıldığı küçük sağlık yurdundalardı. Ailenin erkek evlât yolu ile devamını sağlıyacak olan çocuğu endişe ile bekliyorlardı. Serap Hanımefendi yaşayacağından şüphe edilen oğlunu dünyaya getirirken Cemile de hayli beşli bir çocuk dünyaya getirdi. Dadı kalfa ve aile doktoru pek zayıf doğan çocuğun aileyi perişan edeceğini düşündüler ve çocukları değiştirmeye karar verdiler, bunu da yaptılar.

Ömer Bey dimdik yüzüme bakıyordu.

— Cemile annem ölürken yetişmiştim, dedim. Bana söyliyecekleri vardı. Belki size bu anlattıklarımı bana kendisi söyliyecekti. Ama ölüm onu pençesine almıştı. Bana ancak doktorun ve Dadı kalfanın adını verdi. Hakikâti onlardan öğrencektim. Bir de Oğuz için "Onu koru" dedi ve öldü. Ben köyden dönüşte Cemile Hanımın bu son arzusu üzerine Oğuz'a yardım ettim. Onu hakikaten korumaya çalıştım. Hatta üzerinde bir tesir yapmaya muvaffak oldum. Ölmek üzere bulunan bir kadın bir başkasının çocuğunu koruma-

mı benden ne için istedi? Çünkü o kendi oğluydu.

Ömer Bey:

— Güzel bir hikâye dedi. Bakalım nasıl bağlayacaksın?

— Bu çocuk değişimi Ahmet Efendiden saklandı, dedim. Yalnız son görüşümde hatırlaması için zorladığım sırada bana emzirişinde, kaşlı, gözlü, bayağı beşli bir çocukken sonra cılız bir yavruyu vermişler ona. Doktor bunun tabii olduğunu, çocuğun önce şiş olduğunu anlatmış. Fakat daha sonra öyle zannediyorum ki, Dadı kalfa ile doktor Cemile'ye şöyle söylediler: Bu çocuk yaşamaz. Babası da, o kadar çok sevdiğin annesi de kederlenecekler. Sen bu çocuğu al, git. Yaşatmaya çalış. Senin çocuğun da burada, zengin bir ailenin içinde yetişir. Büyüyünce çocuğuna sahip olursun. Ayrıca kendisine yirmi bin lira verdiler. Cemile köye gidince aylıklardan fazla olarak bu parayı da Ahmet Efendiye verdi. Bunu çocuğa bakmak için verdiklerini söyledi. O para ile tarla ve hayvan aldılar. Cemile de tam beş yıl Serap Hanımın çocuğunu kucağından indirmedi.

Bu defa Ömer Bey:

— Tamam mı? dedi.

— Hayır efendim, dedim. Bir iki sorum var. Ben doktorun ve Dadı kalfanın varlığından nasıl haberdar olabilirdim? Babam bunu güçlükle hatırladı. Sonra on beş günlük bir lohusayı böyle uyanık ve zengin bir aile apar topar köyüne ne için gönderir? Hanımefendi, bu soruya siz bir cevap verebilir misiniz?

Serap Hanım:

— Haklısın Yaşar, dedi. Ben ilk defa anne oluyordum. Bilmezdim. Ama doktor beni bir aydan fazla odadan çıkartmadı. Cemile'yi niçin yolladıklarını sorduğum zaman "O köylü kadın, onlara bir şey olmaz" demişti.

— Teşekkür ederim hanımefendi, dedim. Şimdi beyefendi, siz lütfen o yirmi bin liranın ne için verildiğini başka türlü izah edebilir misiniz?

Ömer Bey:

— Başka bir sorun var mı? dedi.

— Evet, sizin ve benim aramızdaki bu tıpkı benzerlik nereden geliyor? Niçin akademik tutkular bende var? Niçin dedem gibi resim yapıyorum, niçin sizin gibi edebiyata ve musikiye tutkum var?

— Daha başka?

— Oğlum dediğiniz Oğuz neden tıpkı babama, yani Ahmet Efendiye benziyor? Bu benzerlik nereden geliyor?

— Daha başka?

— Son bir soru efendim. Niçin Serpil'le ben gerek karakter bakımından, gerek fizik yapı bakımından bir birimize benziyoruz?

Ömer Bey bana elini uzattı:

— Bu kadar kuvvetli belgeler karşısında sen bir yabancı da olsan bize kendini kabul ettirebildin Yaşar, dedi. Lütfen beni babalığa kabul et.

Ömer Beyin elini öptüm. Beni kucakladı:

— Haydi şimdi annenle kucaklaş, dedi. Sen evlâtların en hakikatlisi en akıllısı olduğun gibi o da annelerin en güzeli, en tatlısıdır.

-SON-

Sevgili Çocuklar

Hepinizin çok iyi tanıdığı Kemalettin Tuğcu'dan, kıtaplığınıza yeni kitaplar kazandırmaya devam ediyoruz.

Usta ve kıvrak kalemiyle Türk çocuklarına ömrünü ve gönlünü veren Kemalettin Tuğcu'nun, şimdiye kadar hiçbir yerde neşredilmeyen bu güzel eserini de zevkle okuyacağınızdan eminiz.

ÇOCUK KİTAPLARI SERİSİ

16

1. KUKLACI
2. BİR GARİP KIZCAĞIZ
3. BABAM VE BEN
4. YETİMLER GÜZELİ
5. DİLENCİ BABA
6. KUYULU BAHÇE
7. ANNELERİN ÇİLESİ
8. YETİM ALİ
9. DAĞDAKİ YABANCI
10. SOKAK KÖPEĞİ
11. DENİZ KIZI
12. BENİM ANNEM
13. KÜÇÜK SERSERİ
14. ŞEYTAN ÇOCUK
15. YILANLI BAĞ
16. BU ÇOCUK KİMİN
17. CAMBAZIN KIZI
18. TOPRAK ADAMLARI
19. KÖYDE UNUTULANLAR
20. SÜTANNEM NAZLI
21. SÜT KARDEŞLER
22. BABASIZLAR
23. KÖYDEN GELEN KIZ
24. KIZ EVLÂT
25. KÜÇÜK BEY
26. BABA EVİ
27. BALIKÇININ KIZI
28. KÜÇÜK HANIM
29. GÜLLÜ BAHÇE
30. TANRI MİSAFİRİ
31. BİR DAĞ MASALI
32. DOĞDUĞUM EV
33. KÜÇÜK ERKEK
34. SATILAN ÇOCUK
35. BÜYÜKLERİN GÜNAHI
36. HACI BABA
37. ANNEMİN HİKÂYESİ
38. EL KAPISI
39. KÖYDEKİ ARKADAŞIM
40. ÇOCUK İHTİYAR
41. SOKAKTAN GELEN ÇOCUK
42. CAN YOLDAŞLARI
43. KÜÇÜK İŞPORTACI
44. ESKİCİNİN KÖPEĞİ
45. ÇOCUKLUK ARKADAŞIM
46. ANA KUCAĞI
47. KIRK EV KEDİSİ
48. KARTALIN YUVASI
49. KARAKAÇAN
50. DEVLETKUŞU

Bu serinin diğer kitaplarını da okudunuz mu?

scanned by darkmalt1